

Helsingin yliopisto
Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

**K A S V I T I E T E E L L I N E N
P U U T A R H A**

T o i m i n t a k e r t o m u s 2 0 0 1

(logo)

Kannen kuva.

Kasvitieteellisen puutarhan intendentti Aune Koponen (kuvassa oikealla) jäi eläkkeelle 1.2.2001. Leif Schulman (vasemmalla) aloitti intendentinä 1.3.2001. Hän jäi virkavapaalle 1.10.2001, ja intendentinä toimi 1.10.2001 alkaen Visa Lipponen (keskellä). (Kuva puutarhan kolmesta intendentistä on otettu 28.1.2002 puutarhan esimiehenä vuoden 2001 loppuun toimineen prof. Timo Koposen eläkkeellesiirtymisjuhlassa; kuva Paula Havas-Matilainen.)

Helsingin yliopiston kasvitieteellinen puutarha -
Suomen vanhin kasvitieteellinen puutarha (perustettu 1678 Turun Akatemiaan,
Helsingissä vuodesta 1829)

KASVITIETEELLINEN PUUTARHA

Postiosoite:

PL 44

00014 HELSINGIN YLIOPISTO

Käyntiosoite:

Unioninkatu 44, Kaisaniemenranta 2 (Kaisaniemi)

Jyrängöntie 2 (Kumpula)

Toimisto puh. (09) 191 50041 (Kumpula), (09) 191 24453 (Kaisaniemi; yleisöpalvelu)

Faksi (09) 191 50033 (Kumpula), (09) 191 24454 (Kaisaniemi; yleisöpalvelu)

Sähköposti hortus-botanicus@helsinki.fi

Kotisivu www.helsinki.fi/ml/botgard/

S I S Ä L L Y S

ESIMIEHEN KATSAUS 5

HALLINTO JA HENKILÖSTÖ 7

Johtokunta 7

Henkilökunnassa tapahtuneet muutokset 7

Työsuojelu 8

Tasa-arvo 8

Laitoskokoukset ja sisäinen tiedottaminen 8

Kongressit, kokoukset ja muu osallistuminen 9

Henkilökunnan koulutus 9

Kunnianosoitukset 10

KÄSIKIRJASTO 10

ARKISTO 10

KASVIKOKOELMA JA SIEMENVAIHTO 11

Elävien kasvien kokoelmat, kartunta ja poistot 11

Kaisaniemi 12

Kumpula 13

Siemenvaihto 13

TUTKIMUS 14

Oma tutkimushanke 14

Tutkimuksen tukitoiminnot 14

Julkaisut ja esitelmät 16

Tutkimusyhteistyö 17

Asiantuntijavierailut 19

Tieteelliset seurat 19

KOKOELMIEN OPETUSKÄYTTÖ 20

Helsingin yliopisto 20

Muu opetuskäyttö 21

YHTEISKUNNALLINEN JA KULTTUURINEN

VAIKUTTAVUUS 22

Asiantuntijatehtävät 22

YLEISÖVALISTUS JA YLEISÖPALVELU 22

Yleisö, hinnat, kävijämäärät 22

Tiedottaminen 23

Neuvonta 24

Lehdistö, radio, televisio, muut kuvaukset 24

Opastus 25

Näyttelyt 25

Kokous- ja juhlatilat 26

Puutarhapuoti 26

Kumpulan kampuksen avoimien ovien päivä 26

Etikettien kaiverrus, kasvimyynti, maksullinen neuvonta 27

TAPAHTUMIA 27

TALOUS JA TILAT 29

Tulot 29

Menot 30

Varkaudet 32

Suuret laitehankinnat 32

Kokonaiskustannukset 32

LIITTEET

A. HENKILÖKUNTA

B. KÄSIKIRJASTO

C. KASVIKOKOELMA

D. OMA TUTKIMUSHANKE

E. YLEISÖNVALISTUS

F. TOIMINTAYMPÄRISTÖ

BOTANICAL GARDEN, UNIVERSITY OF HELSINKI 2001

ESIMIEHEN KATSAUS

Vuonna 2001 kasvitieteellinen puutarha sai julkisia varoja käyttöönsä 2.441.537 markkaa (ilman laskennallisia tilakustannuksia). Puutarhan menot, 3.072.631 markkaa, olivat 631.094 markkaa suuremmat kuin puutarhan valtiolta ja yliopistolta toimintaansa saama budjettirahoitus. Kasvihuoneiden tuomat pääsylippu- ja erityisesti käyttömaksut (vuonna 2001 yhteensä 708.064 mk) ja äärimmäisen tiukka budjetti mahdollistivat sen, että kuitenkin tultiin toimeen ja että rahaa jopa siirtyi seuraavan vuoden toimintaan.

Kaisaniemen kasvihuoneiden kävijämäärä, noin 42.000 henkeä, laski edelleen edellisvuodesta (58.000 kävijää v. 2000). Peruskorjattuina syksyllä 1998 avattujen kasvihuoneiden uutuudenviehätys on hiipunut, ja kävijämäärä on alun ennätysten jälkeen palannut 1980-luvun perustasolle. Viikkiin rakennetusta Gardeniasta puutarha sai, Töölönlahden perukassa olevan kaupungin Talvipuutarhan lisäksi, uuden kilpailijan.

Puutarhassa opastivat yleisöryhmiä tehtävään koulutetut ekologian ja systematiikan laitoksen systemaattisen biologian osaston opiskelijat, jotka saivat, paikkion ja esiintymiskokemuksen lisäksi, yhden opintoviikon, kun olivat opastaneet vähintään kymmenen kertaa. Kaikkiaan opiskelijaoppaat opastivat 222 ryhmää. Kasvihuoneiden yhdyskäytävässä ja osittain kasvihuoneissa järjestettiin vaihtuvia näyttelyitä. Puutarhan yhteiskunnallinen näkyvyys säilyi hyvänä, ja puutarha oli jatkuvasti esillä lehdistä, radiossa ja televisiossa. Tiedekunnalta anottiin varoja tuoksu- ja koskettelupuutarhan kivitöiden teettämiseen.

Vaikka puutarha ei itse anna opetusta, sen kokoelmia ja kasveja käyttäneet 16 kurssia tuottivat yhteensä 711 opintoviikkoa systemaattisen biologian osastolle, avoimelle yliopistolle ja maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan laitoksille.

Henkilökunnassa tapahtui merkittävä muutos, kun intendentti, dos. Aune Koponen jäi eläkkeelle helmikuun alusta. Virkaan valittiin maisteri Leif Schulman. Hän puolestaan jäi virkavapaalle viimeistelemään väitöskirjaansa lokakuun alusta lähtien, ja virkaa hoitamaan tuli maisteri Visa Lipponen.

Omalta osaltani vuosi 2001 oli viimeinen puutarhan johdossa. Menneet vuodet puutarhan esimiehenä o.t.o. (oman työn ohella) olivat työntäyteisiä, mutta antoisia. Kauteen sisältyi kaksi isoa hanketta, Kaisaniemen kasvihuoneiden korjaus ja Kumpulän kasvimaantieteellisen osaston kasvit. Puutarha selvisi niistä taitavan ja ahkeran henkilökunnan ansiosta hyvin. Viimeiset aikani joulukuussa kuuluivat kuin siivillä "Bambu - puuta, heinää" - näyttelyn opasta tehdessä ja esineistöä järjestellessä. Jäähyväisnäyttelyni oli Kaisaniemen kasvihuoneissa tammikuussa 2002, joten siitä raportointi kuuluu seuraavan esimiehen, professori Jaakko Hyvösen virkatehtäviin.

Kiitän puutarhan henkilökuntaa menneiden vuosien hyvästä yhteistyöstä ja toivotan puutarhalle menestystä tulevina vuosina. Muistakaa, että puutarha on nimenomaan tieteellinen puutarha ja sellaisena yksi yliopiston merkittävistä näyteikkunoista suurelle yleisölle.

Karjalohjan Tammimailassa 10.6.2002

Timo Koponen

Prof. Timo Koposen (kuvassa keskellä) kymmenvuotinen esimieskausi päättyi 21.12.2001, ja 1.1.2002 alkoi prof. Jaakko Hyvösen (vas.) kolmevuotinen esimieskausi. Kuva on otettu 28.1.2002 Kaisaniemen Palmusalissa pidetyssä prof. Timo Koposen eläkkeellesiirtymisjuhlassa (kuva Paula Havas-Matilainen).

Hallinto ja henkilöstö

JOHTOKUNTA

Johtokunnan (1999 - 2001) puheenjohtaja oli

- puutarhan esimies, professori Timo Koponen.

Johtokunnan jäsenet olivat (varajäsen sulkeissa):

matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta:

- assistentti Kurt Fagerstedt (professori Liisa Simola)
- professori Sinikka Piippo (intendentti Leo Junikka)

kasvatustieteellinen tiedekunta:

- lehtori Aulikki Salmia

maatalous-metsätieteellinen tiedekunta:

- assistentti Leena Lindén (dosentti Harri Vasander)

kasvitieteellisen puutarhan intendentti Aune Koponen 1.1. - 31.1.; Leif Schulman 1.3. - 30.9.; Visa Lipponen 1.10. - 31.12.

kasvitieteellisen puutarhan henkilöstön edustaja:

- puutarhateknikko Martti Koponen (puutarhuri Merja Pulkkinen).

Johtokunnan sihteeri oli

- kasvitieteellisen puutarhan ylipuutarhuri Kustaa Nimi.

HENKILÖKUNNASSA TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Puutarhan virat ja niiden hoitajat on lueteltu liitteissä (kohta A).

Prof. Timo Koponen jäi 1.2. osa-aikaeläkkeelle professorinvirastaan (virassaolopäivät maanantai - keskiviikko) ja myös kasvitieteellisen puutarhan esimiehen tehtävästään.

Intendentti Aune Koponen jäi eläkkeelle 1.2. Tiedekunta nimitti johtokunnan esityksestä uudeksi intendentiksi FM Leif Schulmanin 1.3. alkaen. Leif Schulman jäi 1.10. vuodeksi virkavapaalle. Tiedekunta nimitti FM Visa Lipposen intendentiksi määräaikaiseen, 1.10. alkaneeseen ja vuoden mittaiseen virkasuhteeseen.

Myyntisihteeri Johanna Björkstén oli virkavapaalla 1.1. - 31.12. Puutarhuri Katja Uski oli virkavapaalla 1.3. - 31.12. Puutarhuri Marita Tiiri oli virkavapaalla 19.10. - 31.12.

Tuire Hakulinen oli 1.1. - 30.11. määräaikaisessa myyntisihteerin virassa. Liisa Hyvärinen työskenteli kassalla määräaikaisessa myyjän virkasuhteessa 1.3. - 31.10.

Puutarhatyöntekijöitä määräaikaisessa virkasuhteessa/harjoittelijana oli 5 (Anna Schmutz 2.4. - 30.9.; Heli Kangas 2.4. - 31.8. (Mäntsälän ammattiopisto); Antti Kyllästinen (Mikkelin ammatti-instituutti) 17.4. - 26.10.; Reetta Ahonen 2.5. - 16.9.; Sanna Juvonen 1.6. -

31.8.). Antti Kylläinen oli oppisopimuskoulutuksessa 27.10 - 31.12. Lisäksi puutarhassa olivat töissä Tuija Mäkipää 19.3. - 12.4., Tapio Virpi 2.5. - 21.6., Asta Nurminen 4.6. - 19.7., Pauli Hotakainen 2. - 12.7. ja Vuokko Sajaniemi 12.11. - 31.12.

Puutarhan opaspoolissa olivat seuraavat, tuntityönä opastavat henkilöt: Johanna Gröning (ruotsi, suomi, englantia, saksa); Niina Hautamäki (suomi, englantia); Maija Ihantola (suomi, ruotsi); Piia Koponen (suomi, englantia, saksa); Thomas Kuusela (suomi, ruotsi, englantia); Outi Leskelä (suomi, ruotsi, englantia, saksa, ranska, espanja); Virpi Mustiala (suomi); Juhana Nieminen (suomi, englantia); Katja Raatikainen (suomi, englantia); Minna Rautio (suomi); Katri Ryhänen (suomi); Markku Ryösa (suomi, englantia); Antti Sallinen (suomi, englantia); Anna Schmutz (ruotsi, saksa); Anna Schulman (suomi, ruotsi, englantia); Hanna Seitapuro (suomi, englantia); Viivi Seppälä (suomi, ruotsi, englantia); Satu Viitasalo (suomi, englantia); Mari Wikholm (suomi, ruotsi, englantia, saksa, ranska); Immi Vuorinen (suomi, saksa, englantia, ruotsi, venäjä)

Viikonlopun yleisöpäivystäjinä, viikonloppukassoina, toimivat kasvitieteen pääaineopiskelijat (Johanna Gröning, Piia Koponen, Outi Leskelä, Juhana Nieminen, Katja Raatikainen, Anna Schmutz, Satu Viitasalo). Puutarhan teknisellä henkilökunnalla ja myyntisihteerillä oli kassakoulutus, ja he työskentelivät tarvittaessa kassalla.

TET-jakson (peruskoulun työelämään tutustuminen) suoritti puutarhassa 2 koululaista (Carina X. 17. - 18.9.; Kimmo Kaikula 29.10. - 9.11.). Evert Nylund Järvenpään koulusta Espoosta teki Kaisaniemen puutarhassa taksvärkkipäivän 12.10.

Kasvitieteellisen puutarhan osalta v. 1999 alkanut henkilökunnan työajan seuranta (ABC-projekti, Valtiotieteellinen tiedekunta) jatkui. Puutarha vastasi kyselyyn maaliskuun alusta lähtien joka toinen viikko.

TYÖSUOJELU

Martti Koponen oli kasvitieteellisen puutarhan työsuojelun yhdyshenkilö.

TASA-ARVO

Hassan Gadir oli kasvitieteellisen puutarhan tasa-arvoyhdyshenkilö.

LAITOSKOKOUKSET JA SISÄINEN TIEDOTTAMINEN

Johtokunta kokoontui 3 kertaa (12.1.: tiedekunnalle esitys intendentin viran täyttämisestä; 20.3.: vuosisuunnitelma, toimintasuunnitelma, budjetti; 13.8.: toiminnan ja talouden suunnittelu vuodeksi 2002, intendentin sijainen). Työyhteisötason yhteistoimintakokouksia oli 2 (14.3.: vuosisuunnitelma, toimintasuunnitelma, budjetti; 6.8.: toiminnan ja talouden suunnittelu vuodeksi 2002). Työkokouksia (esimies, intendentti, ylipuutarhuri, toimistos sihteeri ja myyntisihteeri) pidettiin 5 (1.3.; tähän kokoukseen osallistui myös Aune Koponen; 24.4.; 20.6.; 21.8. Kumpulän avoimien ovien päivä; 17.9.; tähän kokoukseen osallistui myös Visa Lipponen). Lisäksi esimies, intendentti, ylipuutarhuri ja toimistos sihteeri kokoontuivat 18.5 laatiin tiedekunnan pyytämän lausunnon selvitysmiehen raportista "Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvimuseon tieteellisten kokoelmien sijoituspaikka" ja Kaisaniemen kasvitieteellisen puutarhan alueella olevan entisen kasvitieteen laitusrakennuksen tulevas ta käytöstä; 3 vaihtoehtoista käyttösuunnitelmaa. Laaditut lausunnot lähetettiin johtokunnan

jäsenille sähköpostitse kommentoita viksi. Kaisaniemessä ja Kumpulassa pidettiin tarpeen mukaan työpalavereja (ylipuutarhuri ja puutarhurit).

Puutarhan henkilökunnasta lähes kaikilla oli sähköpostiosoite. Kerran viikossa ilmestystä, sähköpostitse puutarhan henkilökunnalle ja johtokunnan jäsenille jaettavaa, Paula Havas-Matilaisen toimittamaa Viikkotiedotetta ilmestyi 45 numeroa. Laitostiedottajana oli Kaisaniemessä Tuire Hakulinen (30. 11. asti), Kumpulassa Paula Havas-Matilainen.

Kustaa Niini päivitti puutarhan uusien työntekijöiden ohjeiston, Tulokasperhdykkeen. Puutarhan sisäistä puhelinluetteloa päivitettiin neljästi.

KONGRESSIT, KOKOUKSET JA MUU OSALLISTUMINEN

Intendentti Leif Schulman vieraili Turun yliopiston kasvitieteellisessä puutarhassa 11.4., Gardeniassa 12.4. ja Korkeasaarella 28.5.

Leif Schulman esittäytyi ja esitteli puutarhaa matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan biotieteiden laitoksen johtoryhmälle 18.4. ja ekologian ja systematiikan laitoksen johtoryhmälle 26.4.

Paula Havas-Matilainen ja Sinikka Grahn osallistuivat Viher- ja ympäristötietokeskus Oy Gardenia-Helsinki Ab:n 26.4. pidettyihin a vajiisiin.

Timo Koponen, Aune Koponen, Leif Schulman ja Sinikka Grahn osallistuivat 6.6. Korkeasaaren eläintarhan järjestämään puutarha-aiheiseen tapahtumaan.

Kasvitieteellisten puutarhojen 17. neuvottelupäivä oli Oulussa 30.8. Helsingistä osallistuivat Timo Koponen (esitelmä), Leif Schulman (esitelmä), Eeva Peltonen, Marita Tiiri, Rauni Kivinen ja Paula Havas-Matilainen.

Leif Schulman osallistui esitelmällä 24. - 28.9. Cuscossa, Perussa, pidettyyn kongressiin, jonka aiheena oli "Conservation of Biodiversity in the Andes and the Amazon Basin - linking Science, NGOs and Indigenous Peoples".

HENKILÖKUNNAN KOULUTUS

Yliopisto järjesti kirjanpitoon ja uuteen laskutusjärjestelmään liittyviä kursseja, joille osallistumista edellytettiin. Lisäksi henkilökuntaa rohkaistiin osallistumaan Helsingin yliopiston järjestämään kieli-, atk- jne. koulutukseen sekä ekologian ja systematiikan laitoksen systemaattisen biologian osaston soveltuville luennoille. 13 henkeä (vakinaisesta henkilökunnasta 11) osallistui yhteensä 28 eri koulutustilaisuuteen. Lisäksi 7 henkeä (vakinaisesta henkilökunnasta 4) vieraili 2:ssä näyttelyssä. (Liitteet, kohta A)

Puutarhan oma henkilöstökoulutus

Puutarhalla ei ollut nimettyä koulutusvastuuhenkilöä.

19. - 20.4. Tallinnan retki tehtiin omalla kustannuksella työajalla. Retkelle osallistuivat Leif Schulman ja Outi Pakkanen (vain 19.4.) sekä Eeva Peltonen, Kustaa Niini, Merja Pulkkinen, Rauni Kivinen, Sinikka Grahn ja Virpi Sorsa. Ensimmäisenä matkapäivänä tutustuttiin Tallinnan kasvitieteelliseen puutarhaan puutarhan oppaan johdolla. Toisena päivänä tutustuttiin itsenäisesti Tallinnan Kadriorgin puistoon.

3.5. Leif Schulman piti Kaisaniemen ulkoaluekurssin Kaisaniemessä opastaville. Kursseille osallistuivat Tuire Hakulinen, Pirkko Hamunen, Outi Pakkanen ja Merja Pulkkinen sekä opiskelijaoppaista Viivi Seppälä, Antti Sallinen, Johanna Gröning, Katja Raatikainen, Ville Heimala, Maija Ihantola ja Hanna Seitapuro.

17.5. Leif Schulman piti Kaisaniemen kasvihuonekurssin kasvihuoneissa opastaville. Kurssiin osallistuivat henkilökunnasta Pirkko Hamunen, Outi Pakkanen, Merja Pulkkinen ja Tuire Hakulinen sekä opiskelijaoppaat Antti Sallinen, Johanna Gröning, Anna Schulman,

Katja Raatikainen, Satu Viitasalo ja Maija Ihantola.

29.5. Leif Schulman perehdytti puutarhan kesäyöntekijät kasvitieteelliseen puutarhaan.

7.6. Leif Schulman perehdytti oppaita Kumpulan puutarhaan. Tilaisuuteen osallistuivat Tuire Hakulinen, Merja Pulkkinen, Eeva Peltonen, Rauni Kivinen ja Marita Tiiri sekä opiskelijaoppaat Katja Raatikainen, Johanna Gröning, Outi Leskelä, Viivi Seppälä, Antti Sallinen, Maija Ihantola, Heli Kangas, Sanna Hilska, Anna Schulman ja Piia Koponen.

13.11. Puutarhan henkilökunta koulutettiin käyttämään Kaisaniemen varavoimakeskukseen asennettua uutta käänteisosmoosilaitetta. Samalla uusi vesijärjestelmä otettiin käyttöön.

Oma kouluttautuminen

Puutarhuri Merja Pulkkinen valmistui 18.5. Markkinointi-instituutista kauppa-tekniikoksi.

KUNNIANOSOITUKSET

Intendentti Aune Koponen sai itsenäisyyspäivänä 6.12. Suomen Valkoisen Ruusun ritamerkin akateemisesta urastaan ja erityisesti kasvitieteellisen puutarhan tieteellisenä johtajana 1992 - 2000 tekemästään työstä.

T. Arts oli nimennyt FT Aune Koposen kunniaksi sammalsuvun *Koponobryum* Arts (Arts, T. 2001: A revision of the Splachnobryaceae (Musci). - Lindbergia 26: 77-96. Lund.)

Käsikirjasto

Käsikirjastoon ostettiin 20 erillisteosta; lisäksi ostettiin atk-käsikirjoja. Saatiin seuraavat kirjalahjoitukset: Prof. Teuvo Ahti lahjoitti kasvitieteen kirjastoon ja puutarhan käsikirjastoon 40 nidettä, jotka oli kirjastojen yhdistämisessä duplikaatteina poistettu Viikin kasvibiologian laitoksen kirjastosta. Annikki Palmén lahjoitti 3,2 hyllymetriä eripainoksia. Aune Koponen lahjoitti 3 (Annikki Palménilta saamaansa) teosta. Kasvitieteen kirjastosta saatiin Flora Europaea 1 - 5. Kustantaja lahjoitti 2 kpl Visa Lipposen teosta Kodin kukoistavat kasvit. Pertti Uotila lahjoitti Flora Nordican ilmestyneet osat 1 ja 2.

Kasvitieteen kirjastosta siirrettiin puutarhan käsikirjastoon noin 17 hyllymetriä teoksia ja eripainoksia (osastot Gymnospermae (pääosa), Plantae cultae (noin 50%), Horticultura, Hedelmäviljely ja Horti & Institutu Botanici I ja II, Semina sekä Vegetationsbilder). Kirjasto-ohuuteen saatiin uusia hyllyjä; puutarhan arkistokaapit siirrettiin takavarastoon. Kirjat sijoitettiin kokoelmaan kukin omaan osastoonsa (liitteet, kohta B).

Käsikirjastoon tuli 8 alan kotimaista ja 14 alan ulkomaista kausijulkaisua - uusina tilattiin Plant Talk, Biotropica ja Economic Botany - sekä tietokonelehti (liitteet, kohta B).

Uudet teokset ja kausijulkaisut luetteloiin entiseen tapaan kasvitieteen kirjastossa (Unioninkatu 44), ja ne olivat HELKA:ssa. Julkaisuja oli mahdollista lukea puutarhan kirjastossa (26 käyntikirjausta), mutta niitä ei lainattu.

Arkisto

Arkisto siirrettiin Kumpulan käsikirjastosta takavarastoon. Puutarha sai Marjaana Kellalta lahjoituksena kuusi Kaisaniemen puutarhasta 1980-luvulla otettua mustavalkokuvaa.

Kasvikokoelma ja siemenvaihto

ELÄVIEN KASVIEN KOKOELMAT, KARTUNTA JA POISTOT

Kasvitietokanta

Vuonna 1990 käyttöön otetussa kasvitietokannassa oli 31.12.2001 tiedot 12.485 kasvikannasta. Puutarhan nykyiseen kokoelmaan niistä kuului 6.315 kasvikantaa, joista 5.583 oli kokoelmasa istutettuna (hyötykasvimaan ja systemaattisen osaston yksivuotiset ovat luvussa mukana; kasvikannoista 829 oli kasvihuonekokoelmassa) ja 109 taimistossa, 292 lisäyshuoneissa (208 kasvihuonekasvien lisäyshuoneessa Kaisaniemessä ja 84 Kumpulan lisäyshuoneessa) ja 163 siemenvarastossa. Kasvikannoista 501 oli merkitty luonnonkasvupaikallaan eriasteisesti uhanalaisiksi.

Lähetäjä tietojen lyhenteiden auki kirjoittamista jatkettiin. Kasvitietokantaa lisättiin ehto kenttä, johon merkittiin kasvin lisäämistä ja luovuttamista koskevat sopimukset. Levinneisyyskentän ruotsinkielisten paikannimien oikeinkirjoituksessa saatiin apua prof. Carl-Adam Hæggströmiltä. Lokakuussa intendentin tietokoneeseen asennettiin FileMaker-lisenssiversio, niin että myös intendenti pääsi suoraan päivittämään puutarhan kasvitietokantaa (siihen asti päivittävä versio oli ollut toimiston tietokoneen lisäksi ylipuutarhurin tietokoneessa).

Kaisaniemen puutarhasta otettiin 1986 - 1988, 1990 ja 1991 pistokkaita Kaisaniemen puutarhan restaurointiin ja Kumpulan puutarhaan. Pistokkaat saivat oman tunnuksen. Vuonna 1993 pistokastaimet muutettiin emon tunnukselle, mutta toisintonumerot jäivät "kuolleina" kasvitietokantaan helpottamaan hakua (kasveja oli istutettu ja merkitty hoitokarttoihin ja -luetteloihin alkuperäisellä pistokasnumerolla). Pistokasnumerot poistettiin 5.4. Yhteensä kasvitietokannasta poistettiin 190 tietuetta. Cichoriaceae-heimo muutettiin Asteraceae-heimoksi (141 tietuetta).

Puutarhan Internet-kotisivuilla olleen kasvitietokannan rakennetta päivitettiin touku kuussa niin, että näkyviin tulivat vain puutarhan kokoelmissa olevat kasvit (sillä hetkellä 6.298 kasvikantaa); kokoelmasta kuolleet tai poistetut kasvit eivät päivityksen jälkeen enää tulostuneet. Varsinaisessa tietokannassa ne sen sijaan säilyivät.

Leif Schulman hankki puutarhalle kopion Botanic Gardens Conservation Internationalin tuottamasta, kansainväliseksi standardiksi tarkoitettua tietokantasovelluksesta. Tuotteen soveltumista kasvitieteelliselle puutarhalle tarkasteltiin alustavasti.

Kartunta	Kertomusvuonna tietokanta karttui 503 kasvikannan tiedoilla (liitteet, kohta C). Siemenvaihdon kautta saatiin 132 kasvikantaa. Siemenkaupoista - pääasiassa Habitec Oy:ltä ja Exotic Gardenista - ostettiin 207 erää siemeniä ja taimistoista 22 kasvia tai kasvikantaa. Lahjoituksena saatiin 15 lahjoittajalta yhteensä 133 kasvikantaa (liitteet, kohta C). Markku Häkkinen lahjoitti 51 banaanikantaa ja 24 muuta kasvia. Kasvintuotannon tarkastuskeskuksesta (KTTK) saatiin 21 annosta kotimaisten viljelykasvien siemeniä ja Uppsalan kasvitieteellisestä puutarhasta 16:n <i>Saintpaulia</i> -kannan pistokkaita. Puutarhan henkilökunta keräsi 6 kasvikantaa, niistä 5 Nuuksion siemenkeruuretkellä. Lisäksi annettiin tunnus yhdelle taimistosta uutena löydetylle ja kahdelle omien kasvien siementaimelle.
Poistot	Kaisaniemen ja Kumpulan ulkopuutarhasta kuoli 5 puuvartiskantaa ja 30 ruohovartiskantaa ja poistettiin 10 puuvartiskantaa ja 12 ruohovartiskantaa (Kumpulan vanhoista XX-koodatuista puuvartiskasveista kuoli yksi ja poistettiin 4). Kaisaniemestä asuin- ja työhuonerakennuksen pohjoispuolelta, lohkoista 155, kaatui 11.6. tatarivaahtera (<i>Acer tataricum</i> subsp. <i>tataricum</i> 00ZZ-0037). Jean Wikin ja Kasvitieteen kahvilan välissä, lohkoissa 150, kasvaneesta Suomen toiseksi kookkaimmasta isoriippasalavasta (<i>Salix</i> 'Blanda' 00ZZ-

0405) kaatui 11.8. toinen haara. Puu katkaistiin. Maanantain ja tiistain 27. ja 28.8. välisen yön ja tiistain myrskössä kaatui tai vaurioitui kolme puuta: lohossa 161 kasvanut pihta, Suomen kookkain *Abies balsamea* x *sibirica* 00ZZ-0001, katkesi vajaan metrin korkeudesta, lohossa 146 kasvaneesta 170-vuotiaasta siperianlehtikuusesta (*Larix sibirica* 00ZZ-0208) katkesi oksia ja lohkon 159 hybridipihlajan, Suomen kookkaimman *Sorbus aucuparia* x *hybridan* (00ZZ-0433) toinen haara kaatui.

Kasvihuoneista kuoli 25 ja poistettiin 17 kasvikantaa. Kasvihuoneista varastettiin 4 kasvia tai kasvikantaa (3.5. *Catharanthus tricophyllus* 1998-0024, *Catharanthus roseus* 1998-0365, *Sansevieria kirkii* 1998-0414; 9.5. *Dinteranthus* indet. 1998-0269), varkauksista tehtiin rikosilmoitus.

Kumpulán avotaimistosta myytiin suureksi kasvaneita puita ja pensaita mm. Harviala oy:lle (7 taksonia, 49 kpl) ja Helsingin kaupungille (5 taksonia, 16 kpl).

Atk-kartat Sinikka Grahn ja Virpi Sorsa piirsivät talvella 2000 - 2001 kasvihuoneosastojen B2, B3, B4, B5 ja B6 huonekohtaiset atk-istutuskartat, ja Eeva Peltonen ja Outi Pakkanen piirsivät huoneiden A3, A4 ja B1 istutuskartat sekä Kaisaniemen lohkojen 148, 149, 152, 154, 167, 168, 169, 170 ja 171 istutuskartat. Eeva Peltonen piirsi Kumpulán ulkopuutarhan osastojen istutuskartat.

Näytteet Ekologian ja systematiikan laitoksen preparaattori Anneli Ekman keräsi elo-syyskuussa herbaarionäytteet Kumpulán kasvitieteellisen puutarhan hyötykasvimaiden kasveista, yhteensä 101 kasvista. Yksi kunkin kasvin näyte jää Kumpulán Yläkartanon herbariohuoneeseen vertailuaineistoksi ja opintokokoelmaksi.

Eeva Peltonen ja Paula Havas-Matilainen keräsivät ja prässäsivät kasvinäytteet 45:stä sellaisesta kasvimaantieteellisen osaston kukkivasta tai hedelmävaiheisesta kasvista, josta Mrs. Liu Lihui ei ollut kerännyt näytettä 1998 tai 1999. Näytteet sijoitetaan Kumpulán herbariohuoneeseen. Tieto puutarhasta kerätyistä kasvinäytteistä tallennettiin kasvitietokantaa.

Perhospuutarha

Vuosi 2001 oli Perhospuutarhojen vuosi. Syksyllä keskusteltiin Luonnontieteellisen keskuksen eläinmuseon hyönteisosaston aloitteesta mahdollisuudesta perustaa kasvitieteelliseen puutarhaan sen, eläinmuseon ja Suomen Perhostutkijain Seuran yhteistyönä perhoskukkien lohko. Keskustelut eivät johtaneet toimenpiteisiin.

KAISANIEMI

Kasvihuonekasveja sijoitettiin uudelleen. Tarkoituksena oli saada kasvit oikeisiin ympäristöoloihin ja ryhmitellä ne siten, etteivät kasvit, jotka eivät luonnossa kohtaa, olisi sekaisin kokoelmassakaan, tehdä ryhmittely mahdollisimman selkeäksi ja loogiseksi ja luoda mahdollisuudet monipuolistaa kokoelmaa. Järjestelmään sijoittumattomat hyötykasvit keskitettiin lummehuoneeseen ja palmusaliin. Palmusalin kasveja siirrettiin suunnitellun Evoluutiopolun toteuttamiseksi. Kasvihuoneiden nimet muutettiin vuoden lopussa vastamaan huoneen sisältöä. Kokoelmahuoneiden numerointi muutettiin 300-sarjaiseksi ja alkamaan kasvihuoneiden länsipäästä. Aikaisemmista A- ja B-kasvihuonenimityksistä luovuttiin. Samalla kasvihuonekasvien lisäyshuoneiden ("Ö-kasvihuoneet") numerointi muutettiin 400-sarjaiseksi ja Kumpulán lisäyshuoneiden (2.C.) numerointi 500-sarjaiseksi.

Kaisaniemen kasvihuone- ja ulkopuutarhan kasvien vanhojen käsin kaiverrettujen, ilman tunnuslukua olevien nimikilpien uusimista jatkettiin. Samassa yhteydessä intendentti tarkisti kasvien nimistön ja levinneisyysalueen.

Kokoelmakasvihuoneissa oli vuoden lopussa 773 kasvikantaa (ja kasvivarastossa, kasvihuoneosastossa 301/B7, lisäksi 56 muuta kasvikantaa). Kasvihuoneisiin istutettiin 61 kasvikantaa (ja 301:een/B7:ään lisäksi 22 kasvikantaa).

Parananjättilumme (*Victoria cruziana*) istutettiin 23.3.

Kaisaniemen ulkopuutarhassa kasvoi vuoden lopussa 2.909 kasvikantaa, joista puuvartisia oli 1.673 ja ruohovartisia 1.236; ruohovartisista 66 oli yksivuotisia. Puutarhaan istutettiin 90 kasvikantaa (puuvartisia 38, ruohovartisia 52 kantaa).

Kasvihuonekasvien lisäyshuoneissa tuotettiin kasvihuonekokoelmaan 88 kasvikantaa. Vuonna 2001 kylvettiin 84 kasvikantaa, ja vuoden lopussa lisäyshuoneissa oli lisäyksessä 179 kasvikantaa.

KUMPULA

Kumpulan kasvitieteellisessä puutarhassa kasvoi 31.12.2001 yhteensä 2.413 kasvikantaa, joista puuvartisia oli 1.467 ja ruohovartisia 946; ruohovartisista 239 oli yksivuotisia. Kumpulan puutarhaan istutettiin, hyötymaiden esikasvatettujen tai suoraan maalle kylvettyjen yksivuotisten kasvien lisäksi, 70 kasvikantaa (puuvartisia 46 kantaa ja ruohovartisia 24 kantaa).

Kasvimaantieteellisessä osastossa (Hortus Geobotanicus) kasvoi kaikkiaan 1.566 istutettua kasvikantaa, puita oli 1.083 ja ruohoja 483 alkuperää. Eri taksoneita oli 942. Kertomusvuonna osastoon istutettiin uutena tai täydennysistutuksena 56 kasvikantaa (33 puuvartis- ja 23 ruohovartiskasvikantaa).

Kulttuurikasviosastossa (Hortus Ethnobotanicus) oli yhteensä 777 kasvikantaa (niistä 84 oli vanhoja XX-tunnuksellisia ja 7 ZZ-tunnuksellisia). Kasveista oli hyötykasviosastossa 461. Hyötykasviosaston kasveista 259 oli yksi- tai 2-vuotisia; yksivuotiset (ja osa 2-vuotisista) poistettiin maalta 8.11. Puuvartisia oli 95. Ruusukentällä oli yhteensä 39 ruusukantaa, 22 taksonia. Ruusukentälle rakennettiin syksyllä lisää käytäviä ja istutuslohkoja.

Lisäyshuoneessa tuotettiin taimia Kumpulan kasvimaantieteelliseen osastoon, Kaisaniemen puistoon ja systemaattiseen osastoon. Kaisaniemen yleisömyyntiin tuotettiin pistokaslisäyksellä törmäviiniä (*Vitis riparia* 'Beta' 1990-583). Lisäksi lisäyshuoneessa kasvatettiin taimia Kumpulan hyötykasviosastoon.

SIEMENVAIHTO

Kasvitieteellisen puutarhan siemenvaihtotietokannassa oli 426:n 66 eri valtiossa sijaitsevan kasvitieteellisen puutarhan, arboretumin ja tutkimuslaitoksen yhteystiedot.

Kesällä 1999 keräytetyistä ja kerätyistä siemenistä laadittu ja helmikuussa 2000 ilmestynyt Delectus Seminum 2000 oli käytössä toista vuotta. Vaihtoluettelo lähetettiin uusille vaihtoluettelon pyytäjille; vaihtoluettelo oli myös puutarhan kotisivulla. Siemeniä lähetettiin 103 annosta 15 puutarhaan.

Vaihtoluetteloita saatiin yhteensä 203, niistä muutama sähköpostitse tai puutarhojen kotisivulta. Vaihtokumppaneilta, 49 puutarhasta, tilattiin ja saatiin 177 annosta siemeniä. Niistä välitettiin tutkijoille 92 annosta.

Puutarha osti siemenvaihtoon siemeniä (ilmoitus Botanicum 4, 12.6.). Lisäksi puutarha teki 13.9. Nuksion kansallispuistoon - järjestyksessä toisen - oman kotimaan siemenkeruuretken. Metsähallitukselta oli saatu kasvien keräyslupa, joka on voimassa vuoden 2002 loppuun. Keruuretkelle osallistuivat Leif Schulman, Eeva Peltonen ja Paula Havas-Matilainen. Siemenvaihtoon kerättiin 17 kasvin siemeniä, ja lisäksi kerättiin Kumpulan Euroopan

osastoon 5 kotimaisen puun, metsävaahteran, metsämännyn, metsähaavan, kotipihlajan ja hieskoivun, taimia.

Leif Schulman laati kasvimateriaalin luovutussopimuksen, joka kaikkien puutarhan siemen- vaihdon kautta välitettävän siemenaineiston saajien oli allekirjoitettava. Tietokantaan merkittiin erät, joiden kohdalla lähettäjäpuutarhat olivat edellyttäneet YK:n luonnon monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen (ns. Rion sopimus) noudattamista.

Vastattiin Conservatoire et Jardins Botaniques de Nancyn siemenvaihtokyselyyn.

Tutkimus

OMA TUTKIMUSHANKE

Puutarhan tutkimushanketta "Ulkomaisten koriste- ja puutarhakasvien kotiuttaminen Etelä-Suomen oloihin" (93-510-001) johti puutarhan esimies, professori Timo Koponen. Keruumatkoilta 1993 - 1995 tuoduista yhteensä 987 kasvikkannasta/523 taksonista (Japani 401/202, Kiina 336/184 ja Kanada 250/137) oli 31.12.2001 elossa yhteensä 778 kanta/369 taksonia eli elossa oli 78,7%:a kasvikkannoista ja 70,6%:a taksonista.

Kasvien lisäys oli käytännöllisesti katsoen ohi, ja miltei kaikki kasvit oli istutettu. Kertomusvuoden 3 istutusta (6 tainta) olivat pääasiassa täydennysistutuksia. Taimia oli 1994 - 2001 istutettu Kumpulaan ja Kaisaniemeen kaikkiaan 32.291 kappaletta (kaikki eivät enää olleet elossa). Vielä istuttamatta, vain taimistossa, oli 5 kasvikkantaa. (Liitteet, D)

Keruiden diakuvaluettelot päivitettiin (kasvien päivitetty nimet, sijoitus).

Ekologian ja systematiikan laitoksessa olivat tekeillä seuraavat kaksi puutarhan tutkimushankkeeseen liittyvää tai sen aineistoa käyttävää, laitoksen opettajien johtamaa opinnäytetyötä:

Laura Hiltunen: Honshun puuvartis kasvit ja Hokkaidon puiden varhaiskehitys puutarhassa (lisensiaatin tutkielma, ohjaaja T. Koponen)

Seija Lehtinen: Koillis-Kiinan puuvartiset kasvit ja ennuste niiden kestävyydestä Suomessa (pro gradu -tutkielma, ohjaaja T. Koponen).

TUTKIMUKSEN TUKITOIMINNOT

Edellä mainittujen opinnäytetöiden lisäksi olivat tekeillä seuraavat puutarhaan liittyvät pro gradu -tutkielmat:

Pasi Haansuu: (Erityisesti kasvitieteellisessä puutarhassa kasvavien) leppien kasvimaantiede (sivuaine pro gradu; ohjaaja Timo Koponen)

Tapio Uusikivi: Suomessa viljeltyt lehtikuuset (ekologian ja systematiikan laitos; ohjaaja Timo Koponen)

Seuraava pro gradu -työ valmistui jo vuonna 2000:

Aurora Hansen: Kasvitieteelliset puutarhat ja *ex situ*-suojelu (Oulun yliopiston biologian laitos, ekologinen kasvitiede; ohjaaja Satu Huttunen).

Seuraavat pro gradu -työt valmistuivat vuonna 2001:

Kristo Kulju: Koivujen (suku *Betula* L.) fylogenia nrDNA:n ITS-sekvenssien perusteella (Ekologian ja systematiikan laitos; ohjaaja Jaakko Hyvönen.) Työ on osa FIBRE-ohjelman rahoittamaa, biotieteiden laitoksen perinnöllisyystieteen osastolla toteutettavaa koivuprojektia.

Kari Lahti: Suomalaisten rikka- ja viljelykasvien nuoruusvaiheet: kuvauksia ja tietokoneavusteinen määrityskaava (ekologian ja systematiikan laitos; ohjaaja Timo Koponen).

Lisäksi puutarhan aineistoa käytettiin seuraavassa tutkimuksessa:

Mari Rusanen: Suomen Akatemian FIBRE-tutkimusohjelma/Kumpulan kasvitieteellisen puutarhan vaahterat (ohjaaja Sirkka-Liisa Varvio, perinnöllisyystieteen laitos).

Puutarha välitti suomalaisille tutkijoille siemenä kansainvälisen siemenvaihtonsa kautta, ja puutarhan siemenvaihtoon ostettuja ja kerättyjä siemeniä sekä puutarhassa kasvavia kasveja, niiden osia ja siemeniä annettiin koti- ja ulkomaisille tutkijoille. Saadakseen kasviaineiston tutkijoiden oli allekirjoitettava luovutus sopimus, jolla he sitoutuivat käyttämään kasvimateriaalia sopimuksessa lueteltujen ehtojen mukaisesti.

Siemeniä lähetettiin 13 tutkijalle yhteensä 127 annosta (joista kotimaahan 7 tutkijalle 98 annosta).

Ylimääräisiä kasveja lahjoitettiin Turun yliopiston kasvitieteelliseen puutarhaan (7 kanta), Oulun yliopiston kasvitieteelliseen puutarhaan (3) ja Korkeasaaren eläintarhaan (17).

Lisäksi annettiin kasveja ja kasvinosia seuraavasti:

- Oulun yliopiston kasvitieteelliselle puutarhalle 26.4. *Malus prunifolia* ja *Salix repens* subsp. *arenaria* versoja.
- Soveltavan biologian laitoksen tutkijalle ussurinpäärynäpuiden siitepölyä risteytyksiin *Chaenomeles japonica* kanssa. Työ on osa prof. Peter Tigerstedtin EU-projektia "Japanese quince (*Chaenomeles japonica*) - a new European fruit crop for production of juice, flavour and fibre".
- Sang-Hun Oh'lle, Department of Pomology, University of California, Davis, CA, U.S.A., 28.5. *Physocarpus amurensis* K4-1998-0539 DNA-tutkimukseen kasviainesta ja 14.6. herbaarionäyte kukkivasta kasvista.
- Maatalouden tutkimuskeskuksen tutkijalle Outi Manniselle (ohratutkimus) lähetettiin 4.6. sitruunapuun lehtiä *Pyrenophora teres* -sienen kasvatusalustaksi risteytyskokeisiin (sieni aiheuttaa ohrassa verkkolaikkutautia).
- Turun yliopiston kemian laitoksen *Bryophyte phenolics* -tutkimukseen 8.10. Kumpulan lisäykasvihuoneesta keuhkosammalta (*Marchantia polymorpha*).

Mikrosienitutkija Vadim Mel'nik, Komarov Botanical Institute, St. Petersburg, Russia, joka työskenteli kasvimuseon sieniosastolla, löysi kesäkuussa Kumpulan kasvitieteellisestä puutarhasta vähän tunnettuja ja uusiakin mikrosieniä, mm. seuraavat *Arthrinium*-lajit: *Arthrinium cuspidatum* (Cooke & Harkn.) Tranzshel (on dried stems of *Juncus baltica*),

2.6.2001, LE 212413; *A. puccinioides* (DC.) Kunze : Fr. (on dried leaves of *Dulichium arundinaceum* [K4-1990-0129]), 3.6.2001, LE 212411; *A. puccinioides* (DC.) Kunze : Fr. (on dried leaves of *Carex retrosa*), 3.6.2001, LE 212412; *A. curvatum* Kunze : Fr. var. *curvatum* (on overwintered leaves of *Scirpus sylvaticus*), 3.6.2001, LE 212414. *Alnus crispa* subsp. *sinuata* (Kumpulassa 7 kantaa) vanhoissa emikukissa kasvoi *Phragmotrichum* indet.

Säänmittausasema

Kumpulan kampuksella sijaitseva fysikaalisten tieteiden laitoksen ilmakehätieteen osasto rakentaa vuonna 2002 sääaseman (lämpötila, kosteus, sade) Kumpulan kasvitieteelliseen puutarhaan, lisäysalueen laitaan.

JULKAISUT JA ESITELMÄT (liitteet, kohta A)

Tieteelliset julkaisut (Visa Lipponen kaikki vuoden 2001 julkaisut on JULKI-tietokannassa; tässä ovat virassaoloaikana ilmestyneet julkaisut)

Lipponen, V. 2001: Nimistöuutisia: alkulause uuteen sarjaan. - Orkidealehti 34(5): 180.

Lipponen, V. 2001: Nimistöuutisia 1: *Mexipedium*. - Orkidealehti 34(5): 180-181.

Lipponen, V. 2001: Nimistöuutisia 1: *Mexipedium* - lisäys ja selitys terminologiaan. - Orkidealehti 34(6): 227.

Schulman, L. 2001: Nature Conservation in Amazonia: the Role of biological theory in reserve delimitation. - Esitelmän abstrakti (kongressitivistelmä) teoksessa: Volumen de los resúmenes. Conservación de la Biodiversidad en los Andes y la Amazonía. Cuzco, Peru, 24. - 28.9.2001.

Yleistajuiset julkaisut

Havas-Matila, P. 2001: Toinen toistaa n kunnioittaen. - S. 38 - 41 teoksessa Jaksamisen avaimet minun työpaikallani. Työssä jaksamisen ohjelman kirjoituskilpailun parhaat tekstit. Työministeriö. (69 s.)

Havas-Matila, P. 2001: Toinen toistamme kunnioittaen. Työssä jaksamisen avaimet työyhteisöllä. - Universitas 2/2001: 14 - 15.

Koponen, T. 2001: Esimiehen katsaus. - Kasvitieteellinen puutarha, toimintakertomus 2001, s. 4 - 5.

Pienimäki, Z., Lipponen, V., Puupponen, E. & Pienimäki, T. 2001: *Coelogyne fimbriata* Lindl. - syysheikkä. - Orkidealehti 34(5): 150, 157.

Lipponen, V. 2001: *Prosthechea cochleata* (L.) W.E.Higgins. - Orkidealehti 34(6): 190.

Schulman, L. 2001: Popularisoidaan. - Yliopisto 7/2001: 21 (Rostra-kolumni).

Schulman, L. 2001: Kasvien puutarhamme ei ole huumepuisto. - Helsingin Sanomat 2.5.2001: A5 (Mielipide-osasto).

Schulman, L. 2001: Brasiliassa halla ei ole pakkasta. - Helsingin Sanomat 31.5.2001: A5 (Mielipide-osasto).

Schulman, L. 3.8.2001: Happosadetta Kaisaniemen kasvihuoneissa. Lehdistötiedote.

Muut julkaisut

Puutarhan vuosikertomus 2000 laadittiin ja pantiin puutarhan kotisivuille ja sitä monistettiin ja kansitettiin (Kasvitieteellinen puutarha. Toimintakertomus 2000. 24 s. + liitteet. Yliopistopaino, Helsinki. Pikapaino) arkistoon ja jakeluun 22 kappaletta.

Tuire Hakulinen ja Merja Pulkkinen toimittivat puutarhasta kertovista vuoden 2000 lehtileikkeistä kansitetun monisteen (Helsingin yliopiston kasvitieteellinen puutarha. Lehtileikkeet 2000. 218 s. Edita.), jota jaettiin tärkeille sidosryhmille.

Pimpinella, Suomen kasvitieteellisten puutarhojen yhdyslehti, jonka toimitusvuoro oli Turun yliopiston kasvitieteellisessä puutarhassa, ei ilmestynyt.

Esitelmät

Leif Schulman luennoi 9.3. Laurea-ammattikorkeakoulun (Espoon - Vantaan AMK) Hyvinkää-instituutin Maailman hyötykasvit -kurssilla aiheesta "Neotropiikin hyötykasvit - botanistin näkökulma".

Leif Schulman piti huhtikuussa Resson lukiossa esitelmän "Amazonia".

Timo Koponen piti Oulussa 30.8. Suomen kasvitieteellisten puutarhojen 17. neuvottelupäivillä esitelmän "Helsingin yliopiston kasvitieteellisen puutarhan siemenkeruumatkojen 1993 - 1995 kokemuksia, tuloksia ja epäonnistumisia".

Leif Schulman piti Oulussa 30.8. Suomen kasvitieteellisten puutarhojen 17. neuvottelupäivillä esitelmän "Rion sopimus: juridinen ja eettinen velvoite puutarhoille".

Leif Schulman piti Cuscossa, Perussa, 25.9. kongressiesitelmän aiheesta "Conservación de la Naturaleza en la Amazonía: El rol de la teoría biológica en la delimitación de reservas (Luonnonsuojelu Amazoniassa: biologisten teorioiden vaikutus suojelualueiden rajaamiseen)".

Visa Lipponen luennoi Kotkan ympäristöseuran kutsumana 24.10. Kotkan pääkirjaston auditoriossa aiheesta "Trooppiset orkideat ja niiden hoito".

TUTKIMUSYHTEISTYÖ

SILMU-projekti

Eri seuranta-asteisiin, mm. Helsingin yliopiston Kaisaniemen kasvitieteelliseen puutarhaan, istutettujen SILMU-projektin tutkimuskasvien - *Sorbus aucuparia*, 5 kantaa, yhteensä 32 kpl; *Rosa majalis* 'Tornedal' 6 kpl, *Potentilla* fruticosa-ryhmä 'Tervola' 6 kpl - havainnointi aloitettiin 1994, ja sitä on tehty oululaisen LuK Kati Heikkilä-Huhdan laatimien ohjeiden mukaisesti. Perusha vainnointivaiheen jälkeen oli tarkoitus siirtyä uuteen kevyempään, METLA:n ohjeiden mukaan tapahtuvaan havainnointiin.

Koska kasvukaudelle 2001 ei ollut jakelussa uusia havainnointiohjeita, havainnoitiin supistetusti: merkittiin muistiin kuolleet kasvit ja erittäin huonosti menestyvien kasvien tila sekä kukintatiedot (kukkii/ei). Samalla kirjattiin istutuskarttaan kasvien koko ja kasvutapa (korkeus; pensas/puu). Intendentti Leif Schulman laati ja lähetti havainnointiraportin Ouluun 3.9.

Saintpaulia-hanke

Johanna Kolehmainen, ekologian ja systematiikan laitos, aloitti lisääntymisbiologisen väitöskirjatyön (*Saintpaulia*-suvun tutkimus- ja ex situ -suojeluhanke) puutarhan kanssa. Hänelle annettiin 22.3. työtila Kumpulän puutarhan kirjastosta, ja puutarha lupautui antamaan hänelle kasvatuspöytätilaa noin 15 taksonille, 30 - 45 yksilölle (400-sarjan huoneista ja niiden peruskorjauksen aikana 301:stä), ja katkotta puutarhurityövoimaa kasvien hengissä pitämiseen; mittaukset tekee Johanna Kolehmainen. Projektin päättyä puutarhan on mahdollista saada kasveja kokoelmiinsa.

Leif Schulman kävi 26. - 27.4. Uppsalan kasvitieteellisessä puutarhassa tapaamassa englantilaista Colin Watkinsia, joka oli laatimassa ensimmäistä *Saintpaulia*-suvun määrittysopasta, ja Uppsalan kasvitieteellisen puutarhan intendenttiä Mattias Iwarssonia. Matkan aiheena olivat *Saintpauliat*, ja tapaamiset tähtäsivät *Saintpaulioiden* suojele- ja tutkimusyhteistyöhön. Leif Schulman sai puutarhaan pistokkaita kaikista Uppsalan puutarhan *Saintpaulia*-kannoista (16 kanta).

Colin Watkins oli 27. - 29.4. Helsingissä kasvitieteellisen puutarhan vieraana. Kaisaniemessä oli 27.4. epämuodollinen projektinesittely- ja keskustelutilaisuus "Maailman suosituin ruukkukasvi, *Saintpaulia* (paavalinkukka, African violet)", joka oli avoin kasvitieteen henkilökunnalle ja opiskelijoille. Tilaisuuteen osallistui Leif Schulmanin, Colin Watkinsin, Visa Lipponen ja Johanna Kolehmainen lisäksi kuusi muuta tutkijaa.

Leif Schulman tarkisti puutarhan *Saintpaulioiden* määritykset. Colin Watkins ja Johanna Kolehmainen saivat valmiiksi *Saintpaulia*-lajinmäärityssoppaan käsikirjoituksen (*Saintpaulia - An Interim Fieldguide*).

Musa-hanke Puutarha aloitti eläkkeellä olevan merikapteenin Markku Häkkisen kanssa banaanin suvun (*Musa*) kahden sektion, *Callimusan* ja *Rhodochlamysin*, taksonomian selvittely-yhteistyön. Pääosan työstä teki Markku Häkkinen. Tutkimukseen osallistuivat myös Leif Schulman ja Visa Lipponen. Markku Häkkinen lahjoitti tutkimuskasvit - yhteensä 51 *Musa*-kanta - puutarhaan, ja ne sijoitettiin Kaisaniemen kasvihuoneeseen B7 (301), missä niitä oli tarkoitus kasvattaa kukkiviksi. Tutkimuskasvit ovat puutarhan kasvitietokannassa.

Kaisaniemessä oli 20.11. keskustelutilaisuus *Musa*-projektin senhetkisestä tilasta ja jatkosta. Tilaisuuteen osallistuivat Visa Lipponen, Leif Schulman, Markku Häkkinen, Jaakko Hyvönen, Leo Junikka ja Kristo Kulju.

Muut FT Sirkku Manninen, ekologian ja systematiikan laitos, aloitti näytteiden keruun Kumpulän hyötykasvimaalta raskasmetallianalyysjä varten.

Puutarhan oli mahdollista saada kasveja *Camellia*-*Magnolia*-kasvihuoneeseen Hunanin projektista. Projektin tarkoituksena oli ollut tehdä perusselvitys Kiinan Hunanin maakunnan itiökasveista. Puutarha oli ollut mukana projektissa ja saanut sen kautta mm. bambunäytteen aineistoa ja nenälinapuun. Projektin kiinalainen botaaninen henkilökunta oli Hunanin kasvitieteellisestä puutarhasta. (Timo Kuposen johtaman apurahakauden 3. ja viimeinen vuosi oli menossa, mutta Piippo, Rikkinen ja Enroth olivat hakeneet jatkoa.)

Puutarha oli yhteistyökumppani Turun yliopiston koordinoimassa projektihakemuksessa, jossa haettiin rahoitusta EU:n "Tropical forests" -ohjelmasta (mahdollinen rahoitus myönnetään aikaisintaan 2002 alkavaksi). Projektin tarkoitus on saattaa Turun tropiikin tutkijoiden vuosien mittaan hankkima tieteellinen tieto päättäjien käyttöön laatimalla nettisivusto, jossa on myös kasvienmääritystyökalu. Kasvienmääritystyökalun laadinta olisi puutarhan vastuulla. Puutarhan toimistosta tarvitaan työpiste määritystyökalun suunnittelijalle 1 - 2 vuodeksi. Puutarha saisi hankkeesta laitokselle tulevan 10%:n osuuden.

ASIAN TUNTIAVIERAILUT

Englantilainen valokuvaaja Miss Andrea Jones, joka kuvasi historiallisia ja nykyajan puutarhoja tekeillä olleeseen teokseen Musgrave, T.: Essential Garden Styles, tutustui Kaisaniemen kasvitieteelliseen puutarhaan 16.3. Leif Schulmanin opastuksella.

Tallinnan kasvitieteellisen puutarhan henkilökuntaa vieraili 6.4. kasvitieteellisessä puutarhassa Heiki Tammin johdolla ja Kustaa Niinin ja Leif Schulmanin opastuksella.

Mr. Masuko, joka suunnittelee Gardenian piha-alueen japanilaisen puutarhan, oli tulkin, Helsingin rakennusviraston Päivi Islanderin, Gardenia-Helsingin toimitusjohtaja Teressa Lyyly ja vastaanottava puutarhuri Katja Uskin kanssa 23.5. tutustumassa Leif Schulmanin johdolla Kumpulän kasvitieteellisen puutarhan Japanin-osastoon ja käsikirjaston Japanin kasvikirjoihin.

Maailman etevimpiin *Rubus*-tutkijoihin kuuluva saksalainen Prof. Dr. (emer.) Heinrich Weber vieraili kasvimuseon johtajan Pertti Uotilan kanssa Kaisaniemen kasvihuoneissa ja ulkopuutarhassa 15.6. ja totesi tarkistamansa Kaisaniemen *Rubukset* oikein määritetyiksi.

Vilnan yliopiston kasvitieteellisen puutarhan dendrologeja johtajanaan luonnontieteellisen tiedekunnan dekaani, prof. habil. dr. Jonas Naujalis ja Vilnan yliopiston kasvitieteellisen puutarhan johtaja, assoc. prof. dr. Evaldas Vylius Navys sekä kansanedustaja Ilkka Taipale vieraili 16.7. Kaisaniemen kasvitieteellisessä puutarhassa oppaanaan Kustaa Niini.

Saintpaulia-tutkija Colin Watkins tutustui 28.4. Leif Schulmanin johdolla Kaisaniemen ja Kumpulän kasvitieteelliseen puutarhaan.

Saksalaisen orkideayhdistyksen Deutsche Orchideen-Gesellschaft e.V:n Die Orchidee -jäsenlehden päätoimittaja Irene Bock tutustui 17.7. puolisoineen Kaisaniemen kasvihuoneisiin Visa Lipponen opastuksella.

Apulaisjohtaja Agu Eensaar, puutarhuri Else Liventaal ja Mare Raidma Tallinnan kasvitieteellisestä puutarhasta sekä Indrek Purdeots, Kersti Tambets ja Diana Pärn Tarton yliopiston kasvitieteellisestä puutarhasta vierailivat Suomessa 31.7. - 3.8. Leif Schulman hankki ryhmälle sen toivotat yhteystiedot ja oli isäntänä 31.7. ryhmän vieraillessa kasvitieteellisessä puutarhassa.

Tverin kasvitieteellisen puutarhan johtaja Yuri Naumtsev vieraili 8.8. kasvitieteellisessä puutarhassa kahden kollegansa kanssa esittelemässä puutarhansa toimintaa, tutustumassa Helsingin yliopiston kasvitieteen opetukseen ja tutkimukseen ja solmimassa kasvitieteellisiä yhteyksiä. Isäntänä oli Leif Schulman. Tilaisuuteen osallistuivat myös kasvimuseon johtaja Pertti Uotila ja intendentti Leo Junikka, ekologian ja systematiikan laitoksen yliassistentti Marja Härkönen ja soveltavan biologian laitoksen assistentti Peter Joy.

Prof. C. C. Berg, Arboretum Milde, Bergen, Norja kävi 21.8. tutustumassa kasvimuseon museonjohtajan Pertti Uotilan johdolla Kaisaniemen kasvihuoneissa kasvatettavaan itäaafrikkalaiseen Moraceae-heimon kasviin *Mesogyne insignis* 1997-0506.

Tallinnan kasvitieteellisen puutarhan henkilökuntaa Siiri Liivin johdolla (6 henkeä) vieraili 28.8. Kaisaniemen kasvitieteellisessä puutarhassa Leif Schulmanin opastuksella.

Visa Lipponen opasti Mongolian tiedeakatemian kasvitieteen laitoksen tutkijaa Ms. Dashzevegiin Nyambayaria Kumpulän puutarhassa 15.10. ja Kaisaniemen kasvihuoneissa 16.10.

TIETEELLISET SEURAT

Puutarha tai sen intendentti oli The Royal Horticultural Society, Botanic Gardens Conservation Internationalin, The International Palm Society, The African Violet Society of American, Tropical Biology Associationin, American Society of Plant Taxonomyn, Society of Economic Botany ja Suomen Orkideayhdistyksen jäsen.

Kokoelmien opetuskäyttö

Kurssien ja opiskelijoiden käytettävissä olivat puutarhan kasvikokoelmat ja tilat - Kaisaniemen kasvitieteellinen puutarha, sen kasvihuoneet ja kasvihuonerakennuksen toisen kerroksen seminaaritilat sekä Kumpulan kasvitieteellinen puutarha -, ja kasvitietokanta, istutuskartat ja käsikirjasto. Puutarhan uusi 9 hengen auto oli ekologian ja systematiikan laitoksen kurssien käytettävissä; puutarhan vanha auto oli luovutettu vuonna 2000 ekologian ja systematiikan laitoksen käyttöön.

Kaisaniemen kasvitieteellinen puutarha oli avoinna opiskelijoille aukioloaikoinaan; kasvihuoneisiin ei Helsingin yliopiston opiskelijoilta peritty pääsymaksua. Ekologian ja systematiikan laitoksen opiskelijoille kasvihuoneet olivat avoinna tiistaista sunnuntaihin, ja heidän oli mahdollista opiskella niissä paitsi niiden aukioloaikana (kello 11 - 17) myös ennen avaamista ja aukioloajan jälkeen porttien sulkemisaikaan asti (talvella kello 18:aan, kesällä kello 20:een; kasvihuoneiden avaimen sai vahtimestarilta). Laitoksen opetuksella oli ensisijainen oikeus kasvihuonerakennuksen toisessa kerroksessa olevien seminaaritilojen (Linkola, Elfving) käyttöön.

Kumpulan kasvitieteellinen puutarha oli avoinna opiskelijoille virka-aikana; ekologian ja systematiikan laitoksen sekä biotieteiden laitoksen opiskelijat saivat tarvittaessa käyttöönsä puutarhan portin avaimen. Elokuussa avoin yliopisto kustansi porttien pitämisen auki tiistaisin ja torstaisin kello 20:een ja lauantaisin 9 - 15.

Intendentti Leif Schulman luennoi elokuussa virkatyönä ekologian ja systematiikan laitoksen siemenkasvisystematiikan kurssilla ja tutustutti 15.8. kurssin opiskelijoita Kumpulan puutarhaan ja sen kasveihin.

Kursseille annettiin kasvimateriaalia: kasvifysiologian osaston ekofysiologian kurssille annettiin 8.11. paljon juuria. Malmin sosiaalialan oppilaitoksen farmanomi-opiskelijat saivat Kumpulan ja Kaisaniemen puutarhasta 7.9. projektityöhönsä rohtokasveja.

HELSINGIN YLIOPISTO

Puutarhan kokoelmia käyttivät ainakin seuraavat 16 Helsingin yliopiston kurssia ja opintojaksoa, ja opiskelijat suorittivat niillä yhteensä 711 opintoviikkoa (opintojakson opintoviikkomäärä/jakson suorittaneiden opiskelijoiden määrä sulkeissa):

Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta

Systemaattisen biologian osasto (sisältää ruotsinkielisen opetuksen)

526082-9	Avomaan hyöty-, yrtti- ja rohdoskasveja (2 ov/18)
526081-6	Puut, pensaat ja perennat (2 ov/4)
52601-4	Kasvien morfologisen adaptaation kurssi (2 ov/2)
52616-8	Subtrooppisia ja trooppisia hyöty- ja koristekasveja sekä niiden biologiaa (2 ov/6)
52064-1	Kasvien ja jäkäläsienten tuntemus (2 ov/109)
526005-2	Siemenkasvisystematiikka (3 ov/10)
526000-7	Johdatus kasvi- ja sienitieteeseen (2 ov/123)
52065-8	Ekonominen kasvitiede (1 ov/43)
526066-7	Yleisöopastus kasvitieteellisessä puutarhassa, 10 kertaa (1 ov/12)
52690-8	Opintoretkeily Fennoskandian ulkopuolelle (2 ov/1, 4 ov/1)
526068-3	Kasvienmetsästäjien kintereillä; mistä puutarha- ja koristekasvimme tulevat (1 ov/12)

Biotieteiden laitos, kasvifysiologian osasto

52516-5 Kasvien ekofysiologian ja anatomian harjoitustyöt (2 ov/7)

Avoin yliopisto

526082 Avomaan hyöty-, yrtti- ja rohdoskasveja (2 ov/4)

52616 Subtrooppisia ja trooppisia hyöty- ja koristekasveja sekä niiden biologiaa (2 ov/8)

52064 Kasvien ja jäkäläsienten tuntemus (2 ov/13)

Aikuiskoulutuskeskus Palmenia

Farmasian opiskelijat (28) kävivät kasvihuoneissa 22.9. prof. Raimo Hiltusen ja Yvonne Holmin johdolla.

Maatalous-metsätieteellinen tiedekunta

PTAR111 Puutarhakasvitieteen kurssi (2 ov/10)

MUU OPETUSKÄYTTÖ

Puutarhassa vieraili eri oppilaitoksista 75 opiskelija- ja koululaisryhmää ja lisäksi 9 piirtäjä- ja maalausryhmää (Taideteollinen korkeakoulu, Helsingin työväenopisto, Studio Aura, Vantaan muotoiluinstituutti EVTEK, peruskoululuokat).

19.7. Työtehoseuran Aikuiskoulutuskeskuksen puutarha-alan opiskelijoita tutustui oppaiden johdolla Kaisaniemen ulkopuutarhaan ja kasvihuoneisiin.

8.8. Mäntsälän ammattioppilaitoksen opiskelijoita tutustui oppaan johdolla Kaisaniemen kasvihuoneisiin.

16.8. Huittisten ammatti- ja yrittäjäopiston viheralan opiskelijat tutustuivat kasvitenttiä varten Kumpulän puutarhaan.

16.8. Huittisten viheralan opistosta 5 henkeä kävi tutustumassa Kumpulän puutarhaan.

20.8. Helsingin sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen farmanomiakoulutuksen opiskelijat (20) tutustuivat Rauni Kivisen johdolla Kumpulän mauste- ja lääkekasveihin.

29.8. Mäntsälän Ammattiopiston puistopuutarhuri- ja floristikurssilaiset (13) tutustuivat Eeva Peltosen johdolla Kumpulän puutarhaan.

Kesä 2001 Taideteollisen korkeakoulun opiskelijat valmistivat Kumpulassa kasviteoksia.

4.9. Helsingin sosiaali- ja terveysalan oppilaitoksen farmanomiakoulutuksen opiskelijat tutustuivat Kaisaniemen kasvihuoneisiin ja ulkopuutarhaan.

11.9. Työtehoseuran aikuiskoulutuksesta oli 16 henkeä tutustumassa Kumpulän puutarhan hyötykasveihin.

2.10. Noin 20 opiskelijaa Helsingin Aikuiskoulutuskeskuksesta Konalasta tutustui Kumpulän puutarhan hyötykasveihin.

27. ja 28.11. TKK:n arkkitehtiopiskelijat piirsivät kasvihuoneissa.

Yhteiskunnallinen ja kulttuurinen vaikuttavuus

ASiantuntijatehtävät

Leif Schulman ja Kustaa Niini osallistivat 26.3. kaupunkisuunnitteluviraston Kaisaniemen puiston suunnittelusta järjestämään keskustelutilaisuuteen.

Kustaa Niini arvioi 22.5 teknisen johtajan Toivo Vainiotalon ja yliopiston arkkitehdin kanssa yliopiston eräiden kiinteistöjen puita.

TV:ssä 3.6. esitetyn Kuka ampui Liberty Valancen? -elokuvan (kääntäjä Eija Pokkinen) kasvinnimet oli kääntänyt Leif Schulman.

Leif Schulman nimettiin maa- ja metsätalousministeriön (MMM) kasvilajike-lautakunnan varajäseneksi puutarhakasvien asiantuntijana.

Yleisövalistus ja yleisöpalvelu

YLEISÖ, HINNAT, KÄVIJÄMÄÄRÄT

Kaisaniemi Kaisaniemen ulkopuutarha oli avoinna 1.5. - 30.9. kello 7 - 20, muulloin kello 7 - 18. Ulkopuutarhaan ei ollut pääsymaksua, ja sinne oli mahdollisuus varata maksullinen opastus. Kasvihuoneet olivat avoinna tiistaista sunnuntaihin sekä (myös maanantaiksi osuvina) pyhäpäivinä kello 11 - 17. Arkimaanantaisin kasvihuoneet olivat suljettuina. Torstaisin otettiin päiväkotiryhmiä vastaan kello 10 alkaen. Pääsymaksu kasvihuoneisiin oli aikuisilta 20 mk, eläkeläisiltä, työttömiltä ja ryhmien jäseniltä 15 mk ja opiskelijoilta, varusmiehiltä, koululaisilta ja alle 18-vuotiailta 10 mk. Helsingin yliopiston henkilökunta ja opiskelijat, luonnontieteellisten museoiden ja kasvitieteellisten puutarhojen henkilökunta sekä alle 7-vuotiaat ja ryhmien johtajat pääsivät sisälle maksutta. Helsinki-kortilla ja lehdistökortilla kasvihuoneisiin pääsi ilman sisäänpääsymaksua. Kausikortti, joka oikeutti vierailemaan kasvihuoneissa niiden aukioloaikoina rajattomasti 12 kuukauden ajan ostopäivästä lukien, maksoi 110 mk. Kasvien kuvaaminen puutarhassa ja kasvihuoneissa oli sallittua ja maksutonta, mutta julkaistujen kuvien kuvauspaikka vaadittiin mainittavaksi. Mainos- yms. kuvaukset olivat maksullisia (1.6. alkaen 500 mk + alv; kasvihuonekuvauksiin osallistuvilta perittiin lisäksi pääsymaksu 20 mk/henkilö).

Laskutuslisä 30 mk otettiin käyttöön 1.6.

Ulkopuutarhan kävijämäärää ei laskettu. Kasvihuoneiden kävijämäärä saatiin kassakuitesta ja ovilaskurista.

Kasvihuoneissa vieraili noin 42.000 henkeä. Retkikuntia kävi 283. Retkikunnista oli pääkaupunkiseudulta 53,0%, Etelä-Suomesta 9,5%, Keski-Suomesta 1,0%, Hämeestä 14,8%, Itä-Suomesta 9,9%, Länsi-Suomesta 3,9% ja Pohjanmaalta 2,1% ja Pohjois-Suomesta 1,0%; 2,8%:ssa suomalaisretkikunnista paikkakunta ei ollut tiedossa. Ruotsista oli 1 retkikunta (0,4%), Venäjältä 1 (0,4%), Iso-Britanniasta 1 (0,4%), Etelä-Koreasta 1 (0,4%) ja Kiinasta 1 (0,4%).

Helsinki-kortilla kasvihuoneissa vieraili 1.016 aikuista ja 65 lasta, yhteensä 1.081 henkeä; vierailut keskittyivät tammi- ja helmikuulle sekä kesä - elokuulle.

Vuonna 2002 ilmestyneessä MEK/Tuomas Santa-salo Ky:n julkaisussa Matkailukohteiden kävijämäärät 2001 puutarha oli 8. sijalla koko maan tiedepuistokohteista.

Kumpula Kumpulan kasvitieteellisessä puutarhassa retkikunnilla oli mahdollisuus vierailta opastetusti. Uudet opastushinnat tulivat voimaan 1.6.: opastetun kierroksen (1,5 h) hinta oli virka-aikana 500 mk, virka-ajan ulkopuolella 600 mk.

TIEDOTTAMINEN

Vuoden lopussa Visa Lipponen päivitti puutarhan kotisivut www.helsinki.fi/ml/botgard/ ja uudisti suomen- ja englanninkieliset kotisivut. Kustaa Niimi hoiti kasvitietokannan ja puutarhan lohko- ja istutuskarttojen verkkopäivityksen. Puutarha sai toukokuussa sähköpostiosoitteen hortus-botanicus@helsinki.fi. Osoite ei ollut aktiivikäytössä; vuoden lopussa se siirrettiin yleisöpalvelun käyttöön.

Leif Schulman laati puutarhan tiiviin esittelyn yliopiston museon kotisivulle (sivulta oli linkki puutarhan kotisivuille) ja matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan uuteen esitteeseen.

Kokoelmista ja niiden opiskelukäytöstä, puutarhan kansainvälisestä siemenvaihdosta ja siementen välittämisestä sen kautta tutkijoille, siemenkeruista, vuosikertomuksesta ja henkilötiedoista yms. tiedotettiin kasvitieteen tiedotuslehdessä *Botanicumissa*, laitostiedotteena (2 kpl: 21.5. "Opetus- ja tutkimusmateriaalia kasvitieteellisestä puutarhasta", 1.10. Intendentti Leif Schulman virka vapaana... intendenttinä on FM Visa Lipponen), kasvitieteen laitosrakennuksen ilmoitustaululla ja tiedekuntaesitteessä sekä ekologian ja systematiikan laitokselle kirjallisesti 30.3. Lisäksi Leif Schulman lähetti 3.8. lehdistötiedotteen "Happosadetta Kaisaniemen kasvihuoneissa".

Artikkelissa Plimpton, S. 2001: *The Orchid Tourist. Part II. A new guide to international orchid collections.* (*Orchids, The Magazine of the American Orchid Society* May 2001) olevat puutarhan tiedot päivitettiin.

Puutarha ilmoitti olevansa kiinnostunut osallistumaan Pohjoismaisen Geenipankin (NGB) NGB-verkoston (NGB Information Network), jonka tavoitteena on välittää tietoa yleiseen käyttöön tutkijoille, ammattiviljelijöille ja muille alasta kiinnostuneille pohjoismaisten avomaapuutarha- ja maisemakasvikokoelmien esiintymisestä ja laajuudesta ja samalla antaa viitteitä eri lajien viljelymahdollisuuksista eri alueilla.

Päivitettiin Botanical Garden, University of Helsinki -tietopaketti ("puutarha pähkinäkuoressa"), joka oli vuosikertomuksen liitteenä ja jaossa puutarhassa.

Myyntisihteeri tiedotti tiedotusvälineille puutarhan aukioloajoista, näyttelyistä, kasvien kukinnasta ja myyntiarikkeleista sekä myrskyvaurioista ja Kumpulän avoimien ovien päivästä yhteensä 21 tiedotteella; osa tiedotteista ilmestyi myös ruotsinkielisinä. Lisäksi myyntisihteeri tiedotti laitostiedotteena Kumpulän puutarhan avoimista ovista (4.9.), myrskytuhoista (5.9.), ja myyntisihteerin vaihtumisesta (12.10.).

Puutarha ja sen aukioloajat oli mainittu Helsinki Expertin julkaisemissa Helsinki this weekissä ja Helsinki Card -käyttöoppaassa. Kaisaniemen ja Kumpulän kasvitieteellisen puutarhan tiedot annettiin Helsingin kaupungin matkailutoimistolle "Helsinki Mikä Missä Milloin. Tietoja ryhmämatkojen järjestäjille 2001" -julkaisuun ja Suomen www-hakemisto WebInfon tietokantaan. Puutarhan tiedot olivat myös matkailuviestintä Comma Finland Oy:n ylläpitämässä www.lomasuomi.fi -verkkopalvelussa (www.lomasuomi.fi/matkailuyrittaja). Tiedot näkyivät myös Sonera Plazan matkalaukkuosiossa ja WAP:ssa Sonera Pointer -paikantamispalvelun kautta. Puutarhan tiedot olivat Helsinki in your pocket -oppaassa sen ilmestymisestä, huhtikuusta 2001, alkaen. Helsinki in your pocket -julkaisu ilmestyi joka toinen kuukausi englanniksi mm. kaikissa Pohjoismaissa, Baltian maissa, Euroopassa ja Yhdysvalloissa.

Puutarhasta oli tietoa Helsingin puhelinluettelossa Helsingin yliopisto, kasvitieteellinen puutarha -otsikon alla. Tietoja oli myös Helsingin yliopiston museon julkaisuissa Helsingin yliopiston museoita ja kokoelmia, Helsingfors universitets museer och samlingar ja Museums and Collections of the University of Helsinki, Puutarha liiton Puutarhakalenterissa ja Helsingin kaupungin alueen museoiden näyttelyistä laaditussa informaatiojulkaisussa Helsingin keskustan museot/The Helsinki City Museums Kevät/Spring 2001, jota jakoivat

hotellit, infopisteet ja kirjastot.

Puutarhan kotisivut hyväksyttiin mukaan Natural Selectioniin (nature.ac.uk/), Lontoon luomonhistoriallisen museon ylläpitämään palveluporttiin, jonka avulla kävijät ohjataan Internetin hyväksi luokitelluille luonnontieteellisille sivustoille. Natural Selection on osa BIOMEa (biome.ac.uk/biome.html), terveys- ja eliötieteet käsittävien Internet-palveluporttien kokoelmaa.

Myyntisihteeri, toimistosihteerit ja kassa vastasivat puutarhan aukiolo- ja hintatiedusteluihin. Nauhoitettu, kolmikielinen tiedote oli kuultavissa numerosta 191 50071 vuoden lopulle asti.

Puutarhan suomen-, ruotsin- ja englanninkielisiä esitteitä jaettiin asiakkaille maksutta, samoin Ilmatieteen laitoksen kolmekielistä esitettä Kaisaniemen sääasema.

Puutarhan lehtileikekokoelma 2000 monistettiin ja kansitettiin ja jaettiin vuoden lopussa puutarhan sidosryhmille ja käytettiin edustustarkoituksiin.

Systemaattisen biologian osaston kasvihuonekasveihin kasvien morfologisen adaptaation kurssia (15. - 19.5.1999) varten kiinnittämät laminoidut suomenkieliset esitteet olivat puutarhassa kävijöiden nähtävänä koko vuoden.

Kasvihuoneissa oli vuonna 1998 tehty, suomenkieliset kasvikohtaiset esitteet.

NEUVONTA

Kasveja koskevia kysymyksiä tuli intendentille, toimistoon, myyntisihteerille, ylipuutarhurille ja puutarhureille. Kyselyjä tuli puhelimitse, faksilla, sähköpostitse ja kirjeitse kääntäjiltä, toimittajilta - mm. STT:n ulkomaantoimituksesta -, kukkakauppiailta, puutarha-arkkitehdeilta, mainostoimistoista ja yksityishenkilöiltä. Tietoja kysyttiin myös eri lehtien kasveja koskeviin uutisiin ja esimerkiksi Helsingin Sanomien Kysy Kirstiltä- tai Kysy Torstilta - palstalle. Kysymyksiin vastattiin tai ne ohjattiin asiantuntijoille, Suomen luonnonkasveja koskevat kysymykset kasvimuseoon. Intendentille tuli puhelimitse 117 kyselyä, toimistoon 280. Sähköpostitse ja kirjeitse vastattiin 27 yleiskysymykseen.

Puutarhasta kysyttiin eri kasveista ja kasvimaailman ilmiöistä, kasvien nimistöstä, sukulaisuudesta, määrityksestä, levinneisyydestä, uhanalaisuudesta, myrkyllisyydestä ja syötävyydestä, saatavuudesta, lisäämisestä, hoidosta, hävittämisestä, fysiologiasta ja morfologiasta, kukinnasta ja hedelmistä. Taiteilija Pirkko Juvonen-Valtoselle, joka oli laatimassa vuoden 2002 alussa ilmestyviä puu-aiheisia europostimerkkejä, vastattiin männyn, koivun ja kuusen kukkimisesta. Selvitettiin asiakkaalle Norjan kansalliskukka (*Saxifraga cotyledon*), annettiin apua ristisanatehtävään ja vedonlyöntiin. Vuonna 2001 puhuttivat muun muassa tuoksuköynnöksen hedelmät, jättiukonputki, jättipalsami, monikukintoinen aurinگونkukka, myrkyllinen punakoiso, rikkaruohoksi levinnyt maahumala, etanat, vaahteratäpläkki, lokakuussa kukkinut pihlaja ja punontaan sopivat pajulajit.

LEHDISTÖ, RADIO, TELEVISIO, MUUT KUVAUKSET

Puutarhassa oli kaikkiaan 99 erilaista haastattelua tai kuvausta (liitteet, kohta E).

Kasvitieteilisen puutarhan henkilökuntaa haastateltiin 15 lehtiartikkeliin (Leif Schulman, Visa Lipponen, Tuire Hakulinen, Kustaa Niini, Timo Koponen), 13 radio-ohjelmaan (Leif Schulman, Tuire Hakulinen, Kustaa Niini, Merja Pulkkinen, Timo Koponen) ja 1 televisio-ohjelmaan (Leif Schulman).

Puutarhaa, sen kasveja ja tapahtumia kuvattiin 22 lehtiartikkeliin yms., 1 radio-ohjelmaan ja 4 televisio-ohjelmaan; lisäksi puutarhaa kuvattiin kirjoihin, lehtiin jne. Kasveja ja kasvinosia annettiin mainos- ym. kuvauksiin.

Lisäksi puutarhassa oli 19 muuta lehti-, 11 televisio- ja 10 mainoskuvausta.

Puutarhan leikekokoelma karttui 257:llä puutarhaa käsittelevällä artikkelilla, uutisella, maksuttomalla ilmoituksella ja muulla puutarhaa sivuavalla lehtikirjoituksella. Niistä suomenkielisiä oli 187, ruotsinkielisiä 65 ja englanninkielisiä 5. Tammikuun näyttely Unelma valosta - silkkihuiveja esiteltiin näyttävästi Helsingin Sanomissa 4.1. Toukokuussa tiedotusvälineitä puhutti Ka isaniemen puutarhan huu meongelma ja elokuussa kasvihuoneiden kasteluviesijärjestelmän vaurio.

OPASTUS Retkikuntien oli mahdollista tilata käyntivarausten yhteydessä opastus (Ka isaniemen ulkopuutarha ja kasvihuoneet sekä Kumpula: arkipäivisin 250 mk/tunti, iltapäivisin, lauantapäivisin ja sunnuntapäivisin 320 mk/tunti. 1.6. tulivat voimaan Kumpulan puutarhan uudet opastushinnat: 1,5 h tuntia kestävän kierroksen hinta oli virka-aikana 500 mk, virka-ajan ulkopuolella 600 mk..).

Oppaina oli etupäässä kasvitieteen pääaineopiskelijoita. Intendentti opasti tutkijavieraita, ja ylipuutarhuri, myyntisihteeri ja puutarhurit opastivat ammattiryhmiä ja asiantuntijoita. Opiskelijaoppaat opastivat 211 suomenkielistä, 9 ruotsinkielistä ja 2 englanninkielistä retkikuntaa, ja henkilökunta opasti 8 ryhmää. Lisäksi myyntisihteeri Tuire Hakulinen ja puutarhuri Merja Pulkkinen opastivat tilojen katsojia, kuvaajia, elokuvien tekijöitä ym.

Koottiin Kumpulan puutarhasta Kumpulassa opastavia varten tietopaketti, Kumpulan opastuskansio. Kumpulassa kävi ensimmäinen varsinainen, ei opintoihin liittyvä, retkikunta, Helsingin Raittiusseura 21.8.

NÄYTTELYT

Kasvihuoneiden yhdyskäytävässä, galleriassa, olivat seuraavat 12 näyttelyä, joita pääsi katsomaan kasvihuoneiden sisäänpääsymaksun hinnalla:

- 3.1. - 4.2. Unelma valosta - silkkihuiveja. Marja Kurki Oyn taiteilijat. Avajaiset ja lehdistötilaisuus olivat 3.1. Huiveja oli myös myynnissä.
- 5. - 28.2. Rihmasto. Taide-teollisen korkeakoulun 6 opiskelijaa, Rutger Emmelkamp, Tiia Matikainen, Molnár Csilla, Renáta Nagy, Mirjami Rissanen, Tommi Terästä ja Allison Track. Valkoisia ja läpinäkyviä lasiveistoksia ja videoinstallaatio. Avajaiset olivat 8.2.
- 3. - 31.3. Taiteilijan Anne Ovaska. Kasvikuiduista valmistettuja paperiteoksia. Avajaiset olivat 3.3.
- 3. - 29.4. Polun varrelta. EVTEK-ammattikorkeakoulun Muotoilu-instituutin (Vantaa) 2. vuosikurssin opiskelijat Emma Boström, Paula Mauno ja Katja Sallinen. Tekstiili- ja paperitöitä.
- 3. - 27.5. Maalauksia vuosilta 2000 - 2001. Valtiotieteen tohtori, teollisuusneuvos Unto Lundin (s. 1930) ja hänen pojanpoikansa Aleksander Lundin (s. 1997) eli Ukin ja Allun väri- ja tussimaalauksia. Avajaiset olivat 3.5.
- 29.5. - 30.6. Galleriassa: Kasvukuvia. Virpi Leinonen. Ei avajaisia. Savanni-huoneessa: Shells: Girlife. Heidi Huvilan Turun ammattikorkeakoulun taideakatemian lopputyö. Avajaiset olivat 2.6.
- 2. - 29.7. Kasvu. Tekstiilitaiteilijoiden Laura Isoniemen ja Kirsi Niinimäen yhteisnäyttely. Kasvivärein painettuja tekstiilitöitä.
- 31.7. - 31.8. Kesän tarinoita - Summer stories. Taiteilija Maritta Laitinen. Lasitöitä, akvarelleja ja grafiikkaa. Avajaiset olivat 2.8.
- 1. - 30.9. Juurtuva (myyntinäyttely). Äidin ja tyttären, Terttu ja Riikka Ylipahkan, yhteisnäyttely. Öljyväritöitä, grafiikkaa ja käyttökeramiikkaa.

- Avajaiset olivat 7.9.
- 2. - 28.10. Äärellä. Nina Virtanen. Luonnonmateriaalitöitä. Avajaiset olivat 2.10.
- 2. - 31.11. Lasitarha. Ikaalisten käsi- ja taideteollisuusoppilaitoksen Kihniön toimipisteen lasinpuhalluksen artesaaniopiskelijat. Avajaiset olivat 1.11.
- 5. - 30.12. Sademetsän salaisuudet I. Taiteilija Esa Nissisen vuonna 2000 tekemän maailmanympärimatkan tuloksena syntyneitä sademetsäaiheisia öljyväritöitä. Avajaiset olivat 5.12.

KOKOUS- JA JUHLATILAT

Palmuhuonetta ja sen siipihuoneita sekä palmuhuonerakennuksen toisen kerroksen seminaarihuoneita (Linkola, Elfving) käytettiin 127 tilaisuuteen. Kasvitieteellinen puutarha - sen kasvihuoneet sekä kokous- ja juhlatilat - hyväksyttiin Helsingin kaupunki/Kongressitoimintaluetteloon.

PUUTARHAPUOTI

Kasvihuoneilla kassan yhteydessä olevassa myyntipisteessä oli myynnissä puutarhan kasveja lisättyjä tai kokoelmasta poistettuja kasveja: pikkuritarinkukka, tuoksupelargoni, kaakaopuu, törmäviini, kermaomena, kahvi, lankaköynnös ja surinaminkirsikka sekä ostosiemenistä kasvatettu neidonhiuspuu. Tarjolla oli myös kasvihuoneissa kasvaneita pesusienikurkun ja pullokurpitsan kuivattuja hedelmiä. Uutuutena olivat myynnissä Visa Lipposen Kodin kukoistavat kasvit, Sirkka Suomi-Vihosen (toim.) Kasvipäiväkirja, Christa Holmin Kiehtovat pelargonit, Antti Riikosen ja Seppo Asikaisen Suomalainen puutarhakäsikirja ja Helsinki in your pocket -opas sekä Kaya Hanssonin ja Virpi Leinosen postikortit. Kaisaniemi-kirjasta saatiin myyntiin painoksen viimeiset 57 kpl. Vanhastaan oli myynnissä pehmoeläimiä sekä puutarhan juliste, postikortteja ja puutarha-aiheisia matkamuuistoja.

KUMPULAN KAMPUKSEN AVOIMIEN OVIEN PÄIVÄ

Lauantaina 8.9., Physicum (Kumpulan III rakennusvaiheen) vihkiäisten jälkeisenä päivänä, Kumpulan kampus esittäytyi kokonaisuudessaan yliopistolaisille ja suuralle yleisölle. Kampuksen rakennukset ja myös Kumpulan puutarha, sen Yläkartanon yleisötilat ja puutarhan alueella entisessä kartanon päärakennuksessa sijaitseva matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan kanslia olivat avoinna yleisölle kello 10 - 16.

Puutarhaan oli viitoitettu reitti, jonka varrella oli puutarhureita ja puutarhan opiskelijaoppaita vastaamassa kysymyksiin. Hedelmäköynnöksiin, kukin ja ilmapalloon koristelluilla porteilla jaettiin päivän ohjelmia ja reitin selostus- ja opaskarttoja ja vastattiin kysymyksiin. Timo Koponen piti Yläkartanon luentosalissa kaksi diaesitystä Kumpulan puutarhan rakentamisesta ja vei kuulijat niiden jälkeen puutarhaan opastetuille kierroksille. Symbioosin kuorolla oli Yläkartanon yleisötiloissa kahvibuffet ja lauluesityksiä. Puutarhaan tutustui, sateesta huolimatta, 400 - 500 henkeä.

ETIKETTIEN KAIVERRUS, KASVIMYYNTI, MAKSULLINEN NEUVONTA

Maksullisena toimintana kaiverrettiin Viikin arboretumin nimikilvet. Ylimääräisiä puita ja pensaita myytiin Kumpulän taimistosta Helsingin kaupungille 5 taksonia, yhteensä 17 kappaletta.

Tapahtumia

- 12.2. Martti Koponen osallistui rakennusviraston Kumpulänmäen alueen asukkaille järjestämään alueen tekeillä olevan katusuunnitelman esittelytilaisuuteen (asemakaavamuutos nro 10690; Väinö Auerin katu, Ernst Lindelöfin katu, Nils Hasselblomin katu; voimassa olevan asemakaavan nro 9010 mukaisen ja osittain rakennetun Pietari Kalmin kadun jatko, ko. kaavassa ollutta bussikatua ei toteuteta).
- 1.3. Timo Koponen ja eläkkeelle (1.2.) jäänyt intendentti Aune Koponen tarjosivat Kumpulassa puutarhan henkilökunnalle kahvit intendentti Leif Schulmanin ensimmäisenä työpäivänä, ennen vuoden ensimmäistä työkokousta.
- 20.3. Lady Mayoress Valerie Howard, Lontoon pormestarin David Howardin puoliso, vieraili Leif Schulmanin opastuksella Kaisaniemen kasvihuoneissa.
- 23.3. Yliopiston Kevätpäivä keskustassa -päivän iltapäivällä oli Kaisaniemen kasvitieteellisessä puutarhassa Katsela kasveja, kuuntele kehoa -osio eli kolme kasvihuoneiden opastuskierrosta ja Linkolassa liikuntasihteeri Pirkko Kantinkosken ohjaama rentoutushetki Liikkeessä keho ja mieli. Tapahtumiin osallistui noin 100 yliopistolaista.
- 26.3. Leif Schulman ja Kustaa Niini osallistuivat kaupunkisuunnitteluvirastossa pidettyyn keskustelutilaisuuteen Kaisaniemen puiston suunnittelusta.
- 1.6. Kasvitieteellinen puutarha lähetti onnittelet Bergiaanisen puutarhan eläkkeelle jäävälle johtajalle prof. Bengt Jonsellille.
- 13.6. Timo Koponen kertoi diakuvin Helsingin yliopiston henkilökuntayhdistyksen jäsenille Kumpulän puutarhan rakentamisesta ja opasti ryhmää puutarhassa.
- 14.6. Kumpulän kampuksen kesäjuhla Physicumien pihalla. Puutarhasta osallistui kaksi henkeä.
- 26.6. Matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan henkilökunnan eväsetki Kumpulän puutarhassa
- 28.6. Suomen Ruususeuran Helsingin osasto järjesti Kumpulän puutarhassa villiruusukävelyn. Prof. emerita Leena Hämet-Ahti ja FT Annikki Palmén määrittivät kasvimaantieteellisen osaston ruusuja. Kävelyyn osallistuivat puutarhasta Leif Schulman, Eeva Peltonen ja Tuire Hakulinen sekä puutarhan opiskelijaoppaat Katja Raatikainen, Anna Schulman, Viivi Seppälä, Antti Sallinen, Piia Koponen ja Maija Ihantola.
- 8.6. Sambian suurlähettiläs vieraili kasvihuoneissa.
- 18.7. Yliopiston Tiedotuksen henkilökuntaa tutustui Kaisaniemen kasvitieteelliseen puutarhaan ja kasvihuoneisiin Tuire Hakulisen opastuksella.
- 30.7. Leif Schulman kävi esittämässä puutarhan onnittelet yliopiston teknisen osaston teknisen johtajan Toivo Vainiotalon 60-vuotisvastaanotolla.
- 17.8. Leif Schulman opasti ulkoasiainministeriön kehitys yhteistyösoston toimialapolitiikan yksikön noin 10-henkistä seuruetta Kaisaniemen ulkopuutarhassa.

- 22.8. Kumpula-Seuran vuotuinen Kumpulanvierailu. Leif Schulman oli oppaana.
- 24.9. kasvitieteellisen puutarhan henkilökunta - Antti Kyllästinen, Eeva Peltonen, Kustaa Niini, Marita Tiiri, Martti Koponen, Merja Pulkkinen, Outi Pakkanen, Paula Havas-Matila inen, Pauli Hamunen, Pirkko Hamunen, Rauni Kivinen ja Sinikka Grahn - vietti virkistyspäivää puutarhan esimiehen, prof. Timo Koposen uudella Tammimailan tilalla Karjalohjalla. Kerättiin siemeniä puutarhan kansainväliseen siemenvaihtoon ja ruukutettiin vuorijalavan taimia puutarhan kokoelmiin (K4-2001-0446).
- 10/2001 Heiki Tamm, joka vuodesta 1966 toimi eri tehtävissä Tallinnan kasvitieteellisessä puutarhassa, aloitti lokakuun alussa Tarton yliopiston kasvitieteellisen puutarhan johtajana ja täytti 60 vuotta 3.10. Kasvitieteellinen puutarha onnitteli Heiki Tammiä.
- 20.11. Puutarhan henkilökunta valitsi edustajakseen puutarhan johtokuntaan 2002 - 2004 Virpi Sorsan ja hänen vara henkilökseen Outi Pakkasen.
- 1.12. lähetettiin Tallinnan kasvitieteelliselle puutarhalle 40-vuotisjuhlaonnittelut.
- 18.12. Kasvitieteen pikkujoulutilaisuuden järjesti ekologian ja systematiikan laitos. Tilaisuuteen osallistuivat kasvitieteellisestä puutarhasta Visa Lipponen, Kustaa Niini ja Outi Pakkanen sekä Leif Schulman.

Talous ja tilat

Kasvitieteellisen puutarhan vuoden 2001 määrärahoista ja tuloista 85,8% oli budjettivaroista ja 14,2% kunnilta, elinkeinoelämltä ja kotitalouksilta.

Puutarha sai toimintaansa tiedekunnalta yhteensä 2.560.000 mk. Se sisältää 1) määrärahanjaossa 2001 saadun 2.422.000 mk (joka puolestaan sisältää yliopistollisen tehtävän osuuden 900.000 mk ja laadukkaan toiminnan kannustuspalkkion 50.000 mk), 2) dekaanin lisämäärärahan 60.000 mk käänteisosmoosilaitteen hankintaan ja 3) palkankorotusmäärärahan 78.000 mk

Vuoden 2000 toimintamenojen ylitys 118.463 mk maksettiin vuoden 2001 toimintamonomäärärahasta.

TULOT

Tulot	Toteutunut 2001 (mk)
Tilakustannukset (2.281 m²)	1.819.423
Toimintamenot, tili 1	2.560.000
Toimintamenot siirto, tili 491	- 118.463
Maksullinen toiminta, tili 25	708.064
Maksullinen toiminta siirto, tili 4925	0
Tulot yhteensä	4.969.024

MENOT

Menot	Toteutunut 2001 (mk)
Tilakustannukset (2.281 m²)	1.819.423
Palkat	2.768.918
Pysyvät palkat	2.679.667
Palkkiot, pyhätyöt jne.	89.251
Tili 1	67.115
Tili 25	22.136
Yleisen toiminnan menot	211.361
Kirjasto	14.514
lehdet	5.165
jäsenmaksut (sis. lehden vuosikerran)	2.378
kirjat (2001: 20 kpl)	6.971
Kasvien etiketointi (materiaali)	10.492
Atk: laitteet, osat (2001 vain osia)	6.110
Atk: ohjelmat, lisenssit, opaskirjat	2.418
Toimisto (tulostimien ja faksien värikasetit, paperit, toimistotarvikkeet, -palvelut)	3.933
tulostimien värikasetit	2.373
toimistotarvikkeet	590
arkistokotelot	970
Kopiointi, taitto & painatus, kansitus (yleisöpalvelun painatuskulut yleisömenoissa)	4.890
kopiokortit	2.150
käyntikortit (2)	1.492
Vuosikertomus 2000 (22 kpl)	1.248
Puhelumaksut	10.671
pöytäpuhelimet (7)	6.434
GSM (4; myyntisihteeri erikseen)	4.237
Posti	321
Valokuvaus	74
Muu	16.414
<i>Saintpaulia</i> -hanke	2.643
bambunäyttely (näyttelyesineiden rahti jne.)	8.725
Sampo-maksut	584
sekalaiset kulut	4.462
Siemenet ja kasvit	3.542
siemenet	2.100
kasvit	1.442
Suojaimet, suojavaatteet	3.651

Kasvinsuojelu, lannoitteet	5.271
Katekuori, - kangas, multa, turve	6.887
Kivennäisaineet (hiekkä, kivituhka, kalkki, sepeli, sora; 2001: vain hiekkää)	2.824
Kivityökalut (tuoksupuutarhahanke)	17.910
Verstas, työkalut, huolto, auton kulut, kasvienhoitovälineet	24.478
verstastyökalut yms.	12.131
auton erityiskulut	2.508
huollatus	7.587
kasvienhoitovälineet	2.252
Polttoaineet, öljy	9.688
varasto	6.223
huoltoasemakäynnit	3.465
Koneet ja laitteet (käyttö-omaisuusinvestoinnit; atk-laitteet ovat erikseen) 2001: GSM-puhelin, timanttileikkuri, penkkiporakone, 2 ruohonleikkuria, vedenkeitin, osmoosilaitte 43.644 (rahoitus tdk:lta). Kivityökalut erikseen; faksi, videolaitte yleisömenoissa	55.872
Matkat, opintomatkat	10.512
2001: neuvottelupäivät, intendentin virkamatkat, Lepaa, kilometrikorvaukset; Uppsalan-matka on Saintpaulia-projektin kuluissa	
Henkilökuntakortit (3)	279
Edustus (kahvitukset, pr-lahjat, kortit)	610
Yleisömenot (palkat, palkkiot kohdassa Palkat)	92.352
Myymälän myyntituotteiden ostot	44.111
Helsinki-korttimenot	1.300
Koneet, laitteet (2001: faksi, videolaitte, 2002: lämpökuittikirjoitin)	2.456
Myyntisihteerin GSM-puhelumaksut	605
Hufvudstadsbladet 2001	1.379
Yleisöpalvelun sekalaiset kulut (toimistotarvikkeet, näyttely- ja atk-tarvikkeet, painatus)	4.475
Pankkipalvelumaksut	1.386
Osuus yhteiskustannuksista 5%	36.640
Menot yhteensä	4.892.054
Ylijäämä	76.970

Kaisaniemen ulkopuutarhan opaskirjaa, jonka painatuskuluihin puutarha oli 1997 saanut 40.000 markkaa, ei vielä laadittu.

Puutarha maksoi Hunanista lahjaksi saatujen, Timo Koposen bambunäyttelyyn (tammikuu 2002) tarkoitettujen bambukalusteiden (pöytä, tuoleja, lattia jne.; yhteensä 6 kappaletta) rahdin.

VARKAUDET

Heinäkuussa kasvihuoneista varastettiin 6 kasvihuonevalaisinta ja lisäksi polttimoita jäljelle jääneistä valaisimista. Valaisinvarkauksista - kuten kasvivarkauksistakin - tehtiin rikosilmoitus, ja Kaisaniemen kasvihuoneiden liiketunnistimiin pohjautuva hälytysjärjestelmä kytkettiin päälle 29.5.

SUURET LAITEHANKINNAT

Intendentille hankittiin virkakäyttöön GSM-puhelin. Kaisaniemeen ostettiin faksi ja videolaitte. Puutarhaan hankittiin kaksi ruohonleikkuria ja verstaaseen timanttileikkuri ja penkkiporakone. Kasvihuoneiden kassalla oli koekäytössä lämpökirjoitin.

Käänteisosmoosilaitte

Kasvihuoneisiin oli niiden peruskorjauksessa 1996 - 1998 säästösyistä jätetty asentamatta osa suunnitellusta vedenparannuslaitteistosta. Sen seurauksena natriumia rikastui kasvu- alustoihin ja monet sademetsäkasvit voivat huonosti. Puutarha anoi keväällä matemaattisluonnontieteelliseltä tiedekunnalta lisämäärärahaa käänteisosmoosilaitteiston hankintaan. Heinäkuussa ilmeisesti salamoinnin aiheuttama "happosade" sai kiirehtimään laitteiston hankintaa, ja tiedekunta myönsi elokuussa puutarhalle käänteisosmoosilaitteiston hankintaan 60.000 mk:n suuruisen lisärahoituksen.

KOKONAISKUSTANNUKSET

Kasvitieteellisen puutarhan kokonaiskustannukset olivat 4.892.054 mk. Puutarhassa oli 5.692 eri kasvikantaa istutettuna tai taimistossa, joten kustannukset kasvikantaa kohti olivat 860 mk.

LIITTEET

A. HENKILÖKUNTA

Kasvitieteellisen puutarhan virat ja niiden varsinaiset hoitajat (puutarhan esimies oli ekologian ja systematiikan laitoksen prof. Timo Koponen):

Intendentti	dos. Aune Koponen [(9/1992 -) 1.2.1993 - 31.1.2001; eläkkeelle 1.2.2001) FM Leif Schulman (1.3.2001 -; virkavapaa 1.10.2001 - 30.9.2002)
Myyntisihteeri	hortonomi Johanna Björkstén (virkavapaa 30.10.1999 - 30.9.2003)
Toimistos sihteeri	FM, VHTT Paula Havas-Matilainen
Ylipuutarhuri	hortonomi AMK Kustaa Niini
Puutarhurit	puutarhuri Sinikka Grahn puutarhuri Pirkko Hamunen puutarhuri Rauni Kivinen puutarhuri Outi Pakkanen hortonomi Eeva Peltonen puutarhuri, kauppateknikko Merja Pulkkinen puutarhuri Virpi Sorsa hortonomi AMK Marita Tiiri (virkavapaa 19.10.2001 - 2.9.2002) hortonomi Katja Uski (virkavapaa 1.3.2001 - 31.3.2003)
Puutarhateknikko	puutarhuri Martti Koponen
Puutarhatyöntekijä	Hassan Gadir

Koulutustilaisuudet, joihin henkilökuntaa osallistui:

2., 3., 5. ja 9.1. Tuire Hakulinen atk-kurssilla

11.1. ja 1.2. Tuire Hakulinen yliopiston opetusteknologiakeskuksen Internet-peruskurssilla (14 h)

29. ja 31.1. Eeva Peltonen yliopiston henkilöstöosaston järjestämällä Mappi-sähköpostikurssilla (7 h)

31.1., 7.2. ja 14.2. Eeva Peltonen Computer English -kurssilla (1,5 työpäivää)

19. - 22.3. Eeva Peltonen ensiavun jatkokurssilla (14 h)

26.3. Tuire Hakulinen, Merja Pulkkinen ja Liisa Hyvärinen osallistuivat yliopiston museon Kuin apteekin hyllyltä -näyttelyn opastettuun kierrokseen.

2. - 4.4. Eeva Peltonen ja Marita Tiiri Internet-peruskurssilla (kurssin kesto 2 työpäivää)

27.4. Tuire Hakulinen ja Merja Pulkkinen tutustuivat Gardeniaan.

16.5. Merja Pulkkinen Arvonlisäveroitus Helsingin yliopistossa -kurssilla

17.8. Lepaan Puutarhateknikka 2001 & ympäristökoneet -näyttelyyn tutustuivat Merja Pulkkinen, Pirkko Hamunen, Marita Tiiri, Eeva Peltonen, Antti Kyllästinen, Anna Schmutz ja Heli Kangas.

24.8. Merja Pulkkinen Forma'01 autumn-lahja-, taloustavara- ja kodinsisustusalan messuilla.

27.8. Merja Pulkkinen ja Kustaa Niini yleislaskutuksen tiedotustilaisuudessa

27.8. - 12.9. Paula Havas-Matilainen maanantaisin ja keskiviikkoisin vapaa-ajalla (16.45 - 18.30) Toimistoenglanti sujuvammaksi -kurssilla

30.8. Merja Pulkkinen ja Kustaa Niini Maksullisen palvelutoiminnan hinnoittelu -kurssilla (8 h)

3.9. Martti Koponen yliopiston Riskien arviointi työpaikalla -koulutustilaisuudessa (3 h)

14.9. Paula Havas-Matilainen AdeEko-kurssilla (5 h)

19.9. Kustaa Niini, Merja Pulkkinen ja Paula Havas-Matilainen olivat yleislaskutuskoulutuksessa (3 h)

2. ja 9.10. Virpi Sorsa opetusviraston oppisopimuskeskuksen oppisopimuskouluttajakoulutuksessa (8 h)

3.10. - 5.12. Rauni Kivinen Svenska för lilla språkprovet -kurssilla

15.10. Merja Pulkkinen ja Paula Havas-Matilainen laitostiedottajien tapaamisessa aamupäivän.

22.10. Kustaa Niini atk-yhdyshenkilöiden tapaamisessa (2 h 45 min)

26.10. Martti Koponen Dendrologian Seuran lehtikuusiseminaarissa (4 h)

2.11. Paula Havas-Matilainen yleislaskutuksen koulutuksen kakkososiossa (7 h)

5.11. Kustaa Niini yleislaskutuksen koulutuksen kakkososiossa (7 h)

6.11. Paula Havas-Matilainen Ajankohtaista taloushallinnosta -tilaisuudessa (4,5 h)

14.11. - 19.12. Timo Koponen luennoi keskiviikkoisin ja torstaisin klo 13 - 15 aiheesta "Kasvienmetsästäjien kintereillä: mistä puutarha- ja koristekasvimme ovat peräisin" (526068-3, 1 ov.). Luentoja kuunteli puutarhasta 4 - 6 henkeä (Kustaa Niini, Eeva Peltonen, Outi Pakkanen, Rauni Kivinen, Virpi Sorsa, Sinikka Grahn).

19.11. Merja Pulkkinen yleislaskutuksen koulutuksen kakkososiossa (7 h)

22.11. Merja Pulkkinen, Kustaa Niini, Pirkko Hamunen, Outi Pakkanen, Antti Kyllästinen, Eeva Peltonen ja Rauni Kivinen kassapankkijärjestelmän eurokoulutuksessa

5.12. Paula Havas-Matilainen TUHTI-, ASTI-, MUTI- ja YHTI-tietokantojen tallennuskoulutuksessa (3 h)
10. ja 11.12. Paula Havas-Matilainen Minäkö työyhteisöni rakentaja? -koulutuksessa (9,5 h)

Taulukko 1. Kasvitieteellisen puutarhan henkilökunnan julkaisut v. 2001.

Tieteelliset artikkelit ja erillisteokset	Kpl
- suomenkieliset	3
- englanninkieliset (abstrakti)	1
Posterit	0
Henkilökunnan muu kirjallinen toiminta	
- artikkelit, kolumnit, mielipidekirjoitukset, lehdistötiedotteet	9
Yhteensä	13

B. KÄSIKIRJASTO

Käsikirjaston kirjat ovat osastoituina seuraavasti:

01. Helsingin yliopisto
02. Atk
03. Nimistö
04. Sanakirjat
05. Yleiset hakuteokset, kartat
06. Puutarha-alan hakuteokset
07. Kasvimaantiede
08. Floorat
 - Amerikka
 - Eurooppa
 - Afrikka
 - Australia
 - Aasia
09. Yleiskaivotiede
10. Viljely
 - yleisteokset
 - puutarhan suunnittelu ja perustaminen, viherrakentaminen, vesipuutarhat
 - kasvihuoneviljely ja kasvihuonetekniikka
 - maaperä, juuristo, siemenet, kasvatus, nurmikko
 - kasvitaudit, tuhohaitat, rikkakasvit, kasvinsuojelu
11. Huonekasvit
12. Kasvihuonekasvit
 - yleisteokset

- kaktukset
- orkideat
- 13. Koristekasvit
- 14. Puut ja pensaat
 - monografiat
 - yleisteokset
 - ruusut
- 15. Hyötykasvit
 - monografiat
 - yleisteokset
 - alueelliset
 - maustekasvit
 - lääkekasvit, lääkeyrtit
 - myrkylliset kasvit
- 16. Kasviteolliset puutarhat, puistot ja arboretumit; puutarhakasvit
- 17. Yleisönvalistus
- 18. Uhanalaisuus, rauhoitetut
- 19. Muu kirjallisuus

Kasvitieteelliseen puutarhaan tulivat seuraavat 8 alan kotimaista ja 14 ulkomaista kausijulkaisua:

Kotimaiset

- Hortonomi (maksutta)
- Kasvinsuojelulehti
- Kotipuutarha (maksutta vuoteen 2000; 2000 - kestopilatus)
- Lutukka (maksutta)
- Orkidealehti
- Puutarha & Kauppa
- Viherpiha
- Viherympäristö (maksutta)

Ulkomaiset

- American Nurseryman
- Arboretum Leaves (maksutta)
- Biotropica (jäsenmaksua vastaan)
- Botanical Gardens Conservation News (jäsenmaksua vastaan)
- Deutsche Baumschule
- Economic Botany (jäsenmaksua vastaan)
- Garden News (maksutta)
- Gartenpraxis
- Gärtnerisch-Botanischer Brief
- Palms (jäsenmaksua vastaan)
- Plant Talk
- Roots (jäsenmaksua vastaan)
- The Garden (jäsenmaksua vastaan)
- The New Plantsman
- Lisäksi tilattiin

MicroPC

- Talouselämä (ylipuutarhuri Kustaa Nii nille)
- Hufvudstadsbladet (myyntisihteeri Tuire Hakuliselle)

C. KASVIKOKOELMA

Kasvikokoelman kartuntalähteet ja kartunta v. 2001

Kansainvälisen siemenvaihdon välityksellä saatiin 132 kasvikantaa
Siemenkaupoista ostettiin 207 kasvikantaa
Taimistoista ostettiin 22 kasvikantaa
Luonnosta kerättiin 5 kasvikantaa ja viljelystä 1 kasvikanta
Lahjoituksena saatiin 133 kasvikantaa
Tallennettiin tietokantaan aiemmin tallentamattomana 1 kasvikanta
Tallennettiin tietokantaan omien kasvien siementaimia 2 kasvikantaa

Kartunta yhteensä 503 kasvikantaa

Henkilöt tai laitokset, jotka lahjoittivat kasveja puutarhaan 2001
sekä lahjoitettujen kasvikantojen määrä

Markku Häkkinen 75
Kasvintuotannon tarkastuskeskus KTTK 21
Uppsalan kasvitieteellinen puutarha 16
Evert Nylund 5
Pertti Uotila 5
Turun yliopiston kasvitieteellinen puutarha 2
Risto Ihantola 2
Leena Hämet-Ahti 1
Tatiana Khrol-Lappalainen 1
Eeva Peltonen 1
Helsinki-Gardenia Oy 1
Ahti Eränen 1
Tallinnan kasvitieteellinen puutarha 1
Hilkka Salonen 1
Raimo Heino 1
Tapio Uusikivi 1

D. OMA TUTKIMUSHANKE

Taulukko 2. Japanin (keruumatka 1993), Kiinan (1994) ja Kanadan (1995) kasvien istutus Kaisaniemen (K) ja Kumpulan (G) kasvitieteelliseen puutarhaan 1994 - 2001. Luvut ilmaisevat istutettujen taimien määrän (kpl).

Istutusvuosi	Japani		Kiina		Kanada		Yhteensä
	K	G	K	G	K	G	
1994	5	3.647					3.652
1995	674	3.426	190	4.067			8.357
1996	11	2.448	462	5.063	113	5.005	13.102
1997	119	29	61	1.465	144	2.888	4.706
1998	21	11	37	26	20	1.825	1.940
1999	3	0	42	195	56	139	435
2000	3	0	13	10	29	38	93
2001	0	1	0	0	2	3	6
Yhteensä	836	9.562	805	10.826	364	9.898	32.291

Taulukko 3. Prof. Timo Koposen johtamalla, Helsingin yliopiston kasvitieteellisen puutarhan 1993 - 1995 tekemillä kasvimateriaalin keruumatkoilla Japanista (1993), Kiinasta (1994) ja Kanadasta (1995) tuotujen kasvien menestyminen kasvitieteellisessä puutarhassa 12/2001 mennessä. Keruuretkillä puutarhan kasvitietokanta karttui 987 kasvin tiedoilla, eri taksoneita oli yhteensä 523. Kasvitaksoneista 369 (70,6 %) ja kasvikannoista 778 (78,7%) oli kasvamassa puutarhan kokoelmassa tai taimistossa marraskuussa 2001.

Keruuretki	Tuotu Taksoneja (kpl)/ kasvikantoja (kpl)	Onnistui		Epäonnistui	
		Kokoelmassa 11/2001 kasvamaassa olevien taksoneiden/kasvikantojen määrä (kpl)	% taksoneista/ kannoista	Taksonit/kasvi- kannat, joiden kasvatus ei on- nistunut (kpl)	% taksoneista/ kannoista
Japani 1993	202/401	122/285	60,4/71,1	80/116	39,6/28,9
Kiina 1994	184/336	145/286	78,8/85,1	39/50	21,2/14,9
Kanada 1995	137/250	102/207	74,5/82,5	35/44	25,5/17,5
Yhteensä	523/987	369/778	70,6/78,7	154/210	29,4/21,3

E. YLEISÖNVALISTUS

KASVITIETEELLINEN PUUTARHA TIEDOTUSVÄLINEISSÄ VUONNA 2001:

Henkilökuntaa haastateltiin

lehtiin

- 10.1. Suomen Luonto -lehti haastatteli Kustaa Niiniä.
 13.2. Vihreä Lanka -lehti haastatteli Tuire Hakulista Rihmasto-näyttelystä.
 26.4. Ilta-Sanomissa oli artikkeli kaupunginosille ominaisista tuoksuista. Tuire Hakulinen ehdotti palsamipoppelia.
 30.5. Kodin Kuvalehti/toimittaja Roosa Toivonen haastatteli Leif Schulmania Kumpulassa aiheesta "Botanistin matkailuvinkit kesä-Suomessa" Kodin Kuvalehteen 12 - 13/20.6.
 18.6. Trädgårdsnytt/Rainer Svartström haastatteli Leif Schulmania. Artikkelin ilmestyi lehden numerossa 12/2001 otsikolla "Leif Schulman - Helsingfors botans intendent".
 3.8. Ilta-Sanomien kuvasi kasvihuoneissa ja haastatteli Tuire Hakulista kasvihuoneiden happovahingosta. Artikkelin ilmestyi 4.8.
 9.8. Kotipuutarha/toimittaja Liisa Häkli haastatteli Leif Schulmania. Artikkelin "Leif Schulman yhdistää teoriaa ja käytäntöä" julkaistiin lehden numerossa 10/01.
 15.8. Helsingin Sanomat/toimittaja Anna-Riitta Sippola haastatteli Leif Schulmania Kumpulan puutarhassa. Haastattelu julkaistiin 24.8. otsikolla "Yleisö joutuu odottamaan pääsyä Kumpulaan vielä vuosia".
 28.8. Matti Nummelin oli haastatellut Leif Schulmania Helsingin Sanomissa julkaistuun Perhospuutarha-teoksen kirja-arvosteluun "Puutarha perhosia houkuttelemaan".
 22.9. Ilta-lehdessä oli toimittaja Soila Saroniemen laatima Timo Koposen haastattelu. Otsikkona oli "Palkkoihin ei rahaa, puhelut säännöstelyssä...Sivistysyliopisto ajetaan nyt alas!".
 23.9. Toimittaja Kalle Kuittinen oli haastatellut Leif Schulmania Keski-Uusimaa -lehdessä julkaistuun artikkeliinsa "Jättipalsami valloittaa. Iivana ampuu ja tuoksu imelälle".
 11.10. Helsingin Sanomat/toimittaja Jarmo Färdig oli haastatellut Visa Lipposta artikkeliin "Lämpö haalistaa Helsingin ruskan".
 10/2001 Pirkka-lehdessä 10/2001 oli toimittaja Hanna Lehto-Isokosken artikkeli Visa Lipposesta otsikolla "Tutkimusmatka ikkunalaudalle".
 18.11. Helsingin Sanomissa 18.11. Kysy Kirstiltä -palstalla olleen, banaanien leviämistä käsitelleen lukijakysymyksen vastaus pohjautui osittain Visa Lipposen toimittaja Virve Aarnivalle lähettämään selvitykseen.
 14.12. Keskipohjanmaa/toimittaja Riitta-Maija Sykkö haastatteli Visa Lipposta kasvihuoneissa. Artikkelin ilmestyi 24.12. Keskipohjanmaan joululiitteessä Joulukuun 2001 otsikolla "Trooppiseen kesään talven keskeltä".

radioon

2. 1. Sävelradio haastatteli Kustaa Niiniä suorassa lähetyksessä.
 30.1. Tuire Hakulista haastateltiin Radio Suomen Kimurantti-lastenohjelmiin sademetsistä, vesikasveista jne. Haastattelu lähetettiin 8.2.
 2.2. Tuire Hakulinen vastasi Radio Keski-Suomen suorassa lähetyksessä toimittajan kysymyksiin kasvitieteellisen puutarhan huumeongelmasta.
 6.2. Kustaa Niini vastasi City-radion suorassa haastattelussa kysymyksiin puutarhan huumeongelmasta.
 2.5. Radio Vega/toimittaja Henrik Gahmberg haastatteli Leif Schulmania suorassa lähetyksessä hänen HS:ssä olleen yleisönosastokirjoituksensa (jonka HS oli otsikoinut "Kasvien puutarhamme ei ole huumepuisto") johdosta; haastattelu lähetettiin nauhoitettuna muutaman kerran päivän kuluessa.
 18.5. Radio Suomi/toimittaja Liisa Syrjälä haastatteli Leif Schulmania Kaisaniemessä puutarhan kevät-kukkien loistosta. Ohjelma lähetettiin samana päivänä.
 14.6. Sävelradio/toimittaja Ari Tuhkanen haastatteli Tuire Hakulista suorassa lähetyksessä kasvihuoneiden kukoistuksesta ja kasvitieteellisestä puutarhasta työpaikkana.
 26.6. Sävelradio nauhoitti Tuire Hakulisen haastattelun aiheesta "Miksi kiinanruusu ei kuki". Haastattelu lähetettiin samana päivänä.
 6.8. YLE:n Ykkösen radiotoimittaja haastatteli Leif Schulmania Kaisaniemessä Carl von Linnén merkityksestä kasvitieteelle. Ohjelma lähetettiin 24.8.
 30.8. Ouluradio/toimittaja Päivi Annala haastatteli Leif Schulmania kasvitieteellisten puutarhojen neuvottelupäivillä.
 13.9. Radio Suomi/toimittaja Ilkka Hannula haastatteli Tuire Hakulista suorassa radiolähetyksessä trooppisista hedelmistä.
 19.9. Timo Koponen vastasi Sävelradion päivän kysymykseen "Miksi haavan lehdet havisevat, vaikka ei tuule?"

- 21.9. YLEn Aikainen/toimittaja Mikko Saarelainen haastatteli Kaisaniemessä mm. Merja Pulkista suorassa lähetyksessä lämpimän syksyn vaikutuksesta kasvien seuraavan kevään kukintaan.
- 13.11. Visa Lipponen vastasi Sävelradion toimittajan Esa Kukkasniemen viikon kysymykseen: "Miksi puuta pudottavat samankin kaupungin eri osissa eri aikaan lehtiään"; nauhoitus lähetettiin samana päivänä.

televisioon

- 15.5. YLE/FST kuvasi kasvihuoneissa Patrick Degermania haastattelemassa Leif Schulmania Amazonas 2001 -projektista kertovaan ohjelmaan. Ohjelma lähetettiin TV1:ssä 26.6.

Muut henkilökunnan haastattelut

- 20.6. Pirkko Ojala, Joensuun yliopisto, haastatteli 20.6. toimistosihteerin Paula Havas-Matilaista yhteiskuntatieteen/naistutkimuksen alaan kuuluvaa väitöskirjaansa varten. Kaikkiaan Helsingin yliopistosta haastateltiin viittä vähintään maisteritason koulutuksen saanutta, sihteerin- tai vastaavalla nimikkeellä keskus-, tiedekunta- tai laitoshallintotasolla pitkään työskennellyttä naista.

Puutarhaa kuvattiin, puutarhasta kerrottiin

Lehdet

- 2001 Valokuvaaja Vladimir Pohtokari valokuvasi luvalla Kumpulän puutarhan kasveja.
- 2001 Valokuvaaja Sven Punsar valokuvasi luvalla Kumpulän puutarhan kasveja.
- 2001 Teija Tuisku kuvasi Kumpulän puutarhan kasveja, lähinnä Puutarhalaitolle.
- 4.1. Suomen Ylioppilaslehti kuvasi kasvihuoneissa artikkeliaan varten.
- 23.1. Aamulehti laati artikkelin lihansyöjäkasveista.
- 15.2. Ny tid -lehti/Synnöve Rabb kuvasi kasvihuoneissa Helsingin rakennuksista kertovaan kuvasarjaansa "Rakennukset tempeleinä". Artikkelin ilmestyi 20.2.
- 5/2001 Helsingin yliopiston kasvitieteellisen puutarhan orkideakokoelmasta (ainoana Suomen kohteena) oli yhteys-, aukiolo- ja kokoelmatietojen ohella lyhyt kuvaus Susie Plimptonin artikkelissa "The Orchid Tourist. Part II. A new guide to international orchid collections", joka ilmestyi American Orchid Societyn Orchids-julkaisun numerossa May 2001.
- 8.5. Handelsbanken kuvasi kasvihuoneissa tropiikkia lehtiartikkeliin.
- 19.5. Hufvudstadsbladet laati kasvihuoneissa artikkelin puutarhassa myynnissä olevista kasveista (HBL:n Diverse-palstalla luetellaan päivittäin myös puutarhassa myynnissä olevat kasvit).
- 26.6. Kotipuutarha/Hanna Marttinen kuvasi Kaisaniemessä ja Kumpulassa
18. ja 19.3. Englantilainen valokuvaaja Andrea Jones oli kuvaamassa historiallisia ja nykyajan puutarhoja tekeillä olevaan teokseen Musgrave, T.: Essential Garden Styles. Helsingin kasvitieteellisessä puutarhassa Miss Jones kuvasi 18. ja 19.3. Kuvia voidaan käyttää myös aikakauslehtien artikkelien kuvitukseen. Puutarhan on mahdollista saada kuvia omaan käyttöön.
- 8/2001 Otteita Leif Schulmanin lehdistöiedotteesta (Schulman, L. 3.8.2001: Happosadetta Kaisaniemen kasvihuoneissa.) julkaistiin seuraavissa lehdissä: IS 4. - 5.8., HBL 6.8., Metro 7.8., HS 7.8., Alueuutiset 8.8.
- 5.8. Hufvudstadsbladet kuvasi kasvihuoneissa happovahinkoja Merja Pulkisen opastuksella.
- 6.8. Metro-lehdessä oli puutarhan lehdistöiedotteeseen pohjautuva pikkuartikkeli happovuodosta.
- 7.8. Helsingin Sanomissa oli puutarhan lehdistöiedotteeseen pohjautuva pikkuartikkeli happovuodosta.
- 17.8. Metro-lehdessä oli Sari Arhon puutarhan tiedotteen pohjalta laatima uutinen gallerian elokuun näyttelystä, Maritta Laitisen näyttelystä Kesän tarinoita - Summer stories.
- 6.9. Tietopisto/toimittaja Anna-Maija Raudaskoski laati Leif Schulmanin Oulun neuvottelupäivillä pitämän alustuksen pohjalta Oulun yliopiston Tietopisto-lehden numeroon 13/01 artikkelin "Intendentti Leif Schulman: Rion sopimus otettava vakavasti".
- 9/2001 Trädgårdsnytt 15/2001:ssä julkaistiin näyttävästi puutarhan tiedote Evert Nylundin ottamine palmuhuonekuvineen.
- 9.10. Graafisen suunnittelun lehtori Viktor Kaltala esitteli Vantaalla sijaitsevan EVTEK-Muotoiluinstituutin oppilaiden lopputyönään Kaisaniemen kasvitieteellisestä puutarhasta tekemän vuoden 2002 kalenterin.
- 12.10. Eeva Peltosta kuvattiin puutarhurin työssään Valtiokonttorin työterveysesitteeseen.
- 26.10. Yliopisto-lehden toimittaja haastatteli Kaisaniemessä gallerian lokakuun näytteilleasettajaa Nina Virtasta.
- 10 - 11/2001 Gallerian marraskuun Lasitarha-näyttelystä oli kirjoitus ainakin Pohjois-Satakunnassa, Ylä-Sata-

- 1.11. kunnassa, Uutislehti 100:ssa, Kirkko ja Kaupunki -lehdessä sekä Alueuutisissa.
Aamulehti haastatteli Lasitarha-näyttelyn näytteilleasettajia Kaisaniemessä.

Radio

- 2.2. Radio Suomi lähetti uutisen kasvitieteellisen puutarhan huumetilanteesta ainakin kahdesti. Uutinen perustui Yliopistolainen 1/2001 lehdessä olleeseen Huumeet katveessa? -artikkeliin).

Televisio

- 2.1. Paul Segersvärd kuvasi orkideoita kasvihuoneissa. TV1 ja TV2 lähetti vät ohjelman ja siihen sisältyneen Visa Lipposen haastattelun 22.1.
4.5. FST/Artur kuvasi Kaisaniemen ulkopuutarhassa. Ohjelma lähetettiin TV2:ssa 14.5.
7.9. TV1 kuvasi sääspottia varten Kaisaniemen puutarhassa ja lähetti nauhoituksen kello 20.30:n uutisissa.
18.10. Filmitoimittaja Rea Peltola kuvasi Kaisaniemen kasvihuoneissa aineistoa puutarha-aiheiseen makasiini-ohjelmaan, joka esitetään TV1:ssä kesällä 2002.

Puutarhassa tehtyjä muita kuvauksia

Lehdet

30. 1. Talous-Sanomien henkilöhaastattelu kasvihuoneissa
13. - 41.1. Häämessuihin liittyvän Mennään naimisiin -lehden juliste oli kuvattu Kaisaniemen puutarhassa kesällä 2000.
27.2. Suomen Kuvalehti kuvasi kasvihuoneissa Ilmatieteen laitoksen prof. Juhani Rinnettä.
5.3. Talo ja koti -lehti kuvasi kasvihuoneissa.
6.3. Rumba-lehti kuvasi kasvihuoneissa kansikuvaksi the Rasmuksen laulajaa.
13.3. Ympäristöministeriön lehdistötilaisuus oli Linkolassa ja palmuhuoneessa. Palmuhuoneessa oli useita haastatteluja.
22.3. Gloria-lehti kuvasi filosofi Pekka Himasta kasvihuoneissa.
27.3. Pellervo-lehti kuvasi Aulis Salinia kasvihuoneissa.
28.3. Elanto ja Me -lehti kuvasi kevätasusteita kasvihuoneissa.
5.4. Havistra Oy kuvasi kasvihuoneissa piknikkoreja ruoka-aiheiseen artikkeliin.
18.4. Anna-lehti kuvasi kasvihuoneissa puutarhakalusteita.
10.5. Anna-lehti kuvasi muotikuvia kasvihuoneissa.
5.6. Iltalehti kuvasti ja haastatteli Kaisaniemen kasvihuoneissa ja ulkopuutarhassa muodin asiantuntijoita.
6.6. Me Naiset -lehti kuvasi Kaisaniemen ulkopuutarhassa, Palmuhuoneen edessä, syksyn muotia.
14.8. Katja Turunen kuvasi ja haastatteli kasvihuoneissa "Satusiivet"-artikkeliin varten.
21.8. Kaisaniemen kasvihuoneissa kuvattiin Verohallinnon eläkkeelle jäävää työntekijää; artikkeli ilmestyi Verohallinnon julkaisussa.
1.9. Helsingin Sanomat/Nyt-liite/toimittaja Marjo Tynkkynen haastatteli Kaisaniemessä muusikko Veeti Kalliota. Haastattelu julkaistiin 7.9.
5.9. Ville Raitio Lahden Ammattikorkeakoulusta haastatteli kasvihuoneissa osana loppuyötään taiteilija M. A. Nummista.
14.12. Apu-lehteen kuvattiin ja haastateltiin kasvihuoneissa viiden mallin ryhmää.

Televisio

- 23.1. TV1/FST kuvasi kasvihuoneissa Pussel-lastenohjelmaa.
27.2. TV1/FST/Magnet (toimittajat Unni Björkskog ja Thomas Lundin) kuvasi palmuhuoneessa ja Kaisaniemen ulkopuutarhassa. Ohjelma lähetettiin 19.3.
7.3. TV1/Eeva Vuorenpää kuvasi lummuhuoneessa vuoden 1999 kultasepäästä, korutaiteilija Kirsti Dubalessista kertovan ohjelman alun ja lopun. Ohjelma esitettiin 15.5.
29.3. Production House/MTV3 kuvasi ja teki juontoja ja haastatteluja kasvihuoneissa.
18.4. Production House/MTV3/tuottaja-ohjaaja Liisa Akimoff kuvasi kasvihuoneissa.
19.4. Yleisradio kuvasi kasvihuoneissa kasveja taustoiksi.
14.5. MTV3/Joka kodin asuntomarkkinat kuvasi Kaisaniemen ulkopuutarhassa juontoja; Remontti-Reiska lähetettiin 20.5.

- 15.5. MTV3/Helmi kuvasi Kaisaniemessä kaivonkannen luona ja mukulaleinikkien keskellä sekä Palmuhuoneessa patsojen edessä antiikin runojen lausuntaa. Ohjelman toimittaja oli Raija Kantomaa; ohjelma lähetettiin 17.5.
- 16.5. YLE/TV2/toimittaja Marja-Leena Etula ja kuvaaja Ville Jäppinen tekivät Kaisaniemen puutarhasa ohjelman "Kuuskyyt ja risat" päätösjakson. Ohjelma lähetettiin 27.5.
- 17.5. YLE/Ympäristöuutiset haastatteli prof. Kauri Mikkolaa Kaisaniemen ulkopuutarhassa.
- 28.11. YLE/TV haastatteli kansanterveystieteen laitoksen professoria Terttu Vartiasta Vuoripuruhuoneessa (Saintpaulia-huone) talousvedestä ja sen laadusta. (Ohjelma esitetään YLE:n Teema-kanavan ohjelmasarjassa Tutkittu juttu keväällä 2002.)

Muut

- 19.5. Cvarreto NuevAmerika -yhtyettä kuvattiin Kaisaniemen kasvihuoneissa.

Mainoskuvaukset

15. - 17.2. ISKU, kesähuonekalujen kuvaus kasvihuoneilla
- 3.3. Sonera, mainoskuvaus
- 16.3. A-Lehdet/Meidän Talo, tuulikellojen kuvaus
- 28.3. Anttila, kesävaatteiden kuvaus
- 16.6. GB Glace -jäätelötehtaalle annettiin sitruunan ja päärynän lehtinäytteitä uuden jäätelön mainoskuvaan.
- 6.9. Kansallisooppera, mainoskuvaus kasvihuoneissa
- 7.6. Production House Oy kuvasi kasvihuoneissa.
- 18.5. Luhta Oy kuvasi Kaisaniemen puutarhassa kesäasuja.
- 11.9. Koti ja keittiö -lehdelle annettiin teepensaan (*Camellia sinensis*) lehtiä kuvattaviksi uuden teejuoman etikettiin.

Taulukko 4. 2001: puutarhan henkilökunnan haastattelut sekä puutarhassa suoritettavat kuvaukset, haastattelut jne.

Lehtihaastattelut	15
Radiohaastattelut	14
TV-haastattelut	1
Muut haastattelut	1
Lehti-, TV-, video- ja mainoskuvaukset	68
Yhteensä	99

F. TOIMINTAYMPÄRISTÖ 2001

Konsistori oli päättänyt 4.10.2000, että yliopiston tiedekunta- ja laitosrakenteen kehittäminen aloitetaan kampuspohjaisesti. Kampuspohjaiseen kehittämiseen asetettiin kullekin kampukselle oma työryhmä kirjaa-

maan tiedekuntien ja laitosten käsityksiä yhteistyön kehittämiskeinoista jne. Työryhmät saivat työnsä päätökseen 31.10. mennessä. Kampustyöryhmät järjestivät vähintään yhden avoimen tiedotus- ja keskustelutilaisuuden. Ekologian ja systematiikan laitos siirtyi 2002 Viikkiin. Kasvitieteellinen puutarha sijaitsee keskustakampuksella ja Kumpulan kampuksella, mutta mielipidetiedusteluissa puutarha ilmoitti Kumpulan ja Viikin kampustyöryhmälle halua vansa hallinnollisesti kuulua Viikin kampukseen. Matemaattis-luonnontieteellinen tiedekunta järjesti Physicumissa 26.4. keskustelutilaisuuden kampuspohjaisesta kehittämisestä ja matemaattis-luonnontieteellisen tiedekunnan tulevasta asemasta; Kustaa Niini osallistui puutarhasta tilaisuuteen ja esitti puutarhan kannan, että puutarhan haluaa liittyä Viikin kampushallintoon; myös Leif Schulman oli asiasta yhteydessä tiedekunnan hallintopäällikköön Jorma Äijöön. Martti Koponen osallistui 10.10. Physicumissa pidettyyn keskustelutilaisuuteen Kumpulan kampuksen hallinnon ja hallinto- ja tukipalvelujen järjestämisestä.

Maantieteen laitos muutti Kumpulan mäelle uuden Physicum-rakennuksen 1. kerrokseen ja fysiikan laitoksen 2., 3. ja 4. kerrokseen.

Matemaattis-luonnontieteelliseen tiedekuntaan perustettiin 1.3. Kumpulan tiedekirjasto yhdistämällä seuraavat laitoskirjastot ja kokoelmat: fysiikka, geofysiikka, geologia, kemia, maantiede, matematiikka, meteorologia ja tietojenkäsittelytiede.

Helsingin yliopiston konsistorin kokouksessa 6.6. päätettiin, että koko kasvimuseo sijoitetaan Kaisaniemen puutarhan alueelle. Museon toiminnan varmistamiseksi ja kokoelmien kartunnan vaatiman lisätilan turvaamiseksi alueella tehdään peruskorjauksia ja rakennetaan lisätilaa teknisessä osastossa laadittu vienn suunnitelmien mukaisesti.

Yliopistokirjastot korvasivat kesän aikana kymmenisen vuotta käytössä olleen VTSL-järjestelmän uudella Voyager-järjestelmällä.

Puutarhassa siirryttiin helmikuun alussa käyttämään Corel WordPerfect Office 2000 -ohjelmistopakettia. Siihen kuuluva tekstinkäsittelyohjelma oli WordPerfect 9.

Kumpulan asuinrakennuksen katto pellitettiin ja ikkunat ja ulko-ovi vaihdettiin. Kaisaniemen asuin- ja työhuonerakennus maalattiin.

Viher- ja ympäristötietokeskus Oy Gardenia-Helsinki Ab:n avajaiset olivat 26.4.; yleisölle Gardenia avattiin 27.4.

BOTANICAL GARDEN, UNIVERSITY OF HELSINKI 2001

The garden is situated in two localities in Helsinki, the old garden in Kaisaniemi in the city-center and the new one in Kumpula 3 km N of it.

Postal address	BOTANICAL GARDEN P.O. Box 44, FIN-00014 UNIVERSITY OF HELSINKI FINLAND
Local addresses	Unioninkatu 44 (Kaisaniemi), Jyrängöntie 2 (Kumpula)
Telephone	+358-9-191 50041 (office, Kumpula)
Telefax	+358-9-191 50033 (Kumpula), +358-9-191 24454 (Kaisaniemi)
Email address & home page	hortus-botanicus@helsinki.fi & http://www.helsinki.fi/ml/botgard/
Date of foundation	1678
Area	11,01 ha (Kaisaniemi 4,91 ha, Kumpula 6,1 ha)
Lat & long	Kaisaniemi 60 11'N, 24 57'E, Kumpula 60 12'N, 24 58'E
Alt	Kaisaniemi 2 - 5 m, Kumpula 2 - 10 m
Rainfall	621 mm (Kaisaniemi)
Hours of sunshine	1784 h (Kaisaniemi)
Monthly radiant energy	I 30, II 89, III 236, IV 385, V 587, VI 651, VII 602, VIII 450, IX 247, X 116, XI 35, XII 17 MJ m ⁻² (Kaisaniemi)
Total radiant energy	3445 MJ m ⁻² (Kaisaniemi)
Relative humidity	73% (in July), 85% (in January) (Kaisaniemi)
Number of horticultural staff	12
Taxa in cultivation	Kaisaniemi outdoors 2.909, in greenhouses 829 (31.12.2001), Kumpula outdoors 2.413, in the nursery 109 (31.12.2001; 5.692 origins in total)
Special collections	Japan, Hokkaido; NE China; W and E Canada; Tanzania
Conservation collection	some
Special gardens	Hortus Geobotanicus (Kumpula)
Greenhouses	2 collection greenhouses, 862 m ² + 64 m ² ; 2 greenhouses for propagation: 127 m ² (for greenhouse plant propagation) + 300 m ²
Arboretum	inside gardens
Associated nature reserves	none
Natural vegetation in garden	none
Herbarium	none
Horticultural herbarium	none
Research facilities	some
Research	boreal flora, tropical flora
Seed bank	none
Publications	Seed list (every 2nd year), guide booklets, Ulmus (periodical)
Catalogue	yes
Records system	computerised
Other facilities	none
Education programme	issue booklets/leaflets, display labels
Training courses	none
Society of Friends	no
Open to public	daily 7 a.m. - 8 p.m. May 1 - September 30 (7 a.m. - 6 p.m. October 1 - April 30), Greenhouses from Tuesday to Sunday 11 a.m. - 5 p.m.
Number of visitors	in Greenhouses ca. 42.000 (2001)
Director	Timo Koponen, Ph.D., professor of Botany; timo.koponen@helsinki.fi
Scientific Curator	Leif Schulman, M.Sc.; leif.schulman@helsinki.fi & (on leave Oct. 1, 2001 - Sep. 30, 2002) Visa Lipponen, M.Sc.; visa.lipponen@helsinki.fi
Head Gardener	Kustaa Niini; kustaa.niini@helsinki.fi
Marketing Assistant	Tuire Hakulinen; tuire.hakulinen@helsinki.fi & Merja Pulkkinen, Gardener ; merja.l.pulkkinen@helsinki.fi

Yliopistopaino
Pikapaino
2002